

RAPORT O STANIE GMINY KOMAŃCZA

ZA 2023 ROK

Maj 2024

Spis treści

1.	Wstęp	str. 4
2.	Informacje ogólne	str. 4
2.1	Ogólna charakterystyka Gminy Komańcza (w tym demografia)	str. 4
2.2	Kwalifikacja wojskowa	str. 6
3.	Rolnictwo	str. 8
3.1	Zwrot podatku akcyzowego rolnikom	str. 10
4.	Podmioty gospodarcze	str. 11
5.	Informacje finansowe	str. 11
6.	Realizacja Funduszu Sołeckiego	str. 14
7.	Informacja o stanie mienia komunalnego	str. 17
8.	Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	str. 23
8.1	Program ochrony środowiska	str. 23
8.2	Program usuwania wyrobów zawierających azbest	str. 23
8.3	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	str. 24
8.4	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	str. 25
8.5	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	str. 27
8.6	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi	str. 28
8.7	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	str. 28
8.8	Strategia Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	str. 30
8.9	Program Wspierania Rodziny	str. 34
9.	Realizacja uchwał Rady Gminy Komańcza	str. 36
10.	Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	str. 43
11.	Część analityczna	str. 45
11.1	Inwestycje	str. 45
11.2	Oświata i wychowanie	str. 51
11.3	Kultura	str. 55
11.3.1	Działalność bibliotek	str. 60
11.4	Pomoc społeczna	str. 65
11.4.1	Praca socjalna	str. 65
11.4.2	Asystent rodziny	str. 67
11.4.3	Świadczenia rodzinne	str. 68
11.4.4	Dodatki mieszkaniowe	str. 69
11.4.5	Pomoc materialna o charakterze socjalnym	str. 70
11.4.6	Pomoc w ramach dożywiania w szkołach	str. 70
11.4.7	Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa	str. 71
11.4.8	Pomoc w ramach programu „Czyste powietrze”	str. 71
11.4.9	Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	str. 71
11.4.10	Pomoc dla obywateli Ukrainy	str. 72
11.4.11	Koszty związane ze współfinansowaniem pobytu dziecka w pieczy zastępczej	str. 72

11.4.12 Karta Dużej Rodziny

str. 73

11.4.13 Program Opieka wychowawcza

str. 74

1. Wstęp

Obowiązek sporządzenia raportu o stanie gminy wynika z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609). Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Komańcza w roku 2023 w zakresie m.in.: realizacji polityk, programów, strategii, Uchwał Rady Gminy i funduszu sołectkiego.

2. Informacje ogólne

2.1 Ogólna charakterystyka Gminy Komańcza (w tym demografia)

Gmina Komańcza leży w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie sanockim, na pograniczu Beskidu Niskiego i Bieszczadów. Granice Gminy wyznaczają: od południa granica państwa ze Słowacją, od wschodu z Gminą Cisna, od północnego-wschodu z Gminą Baligród i Zagórz, od północy z Gminami Bukowsko i Rymanów, od zachodu z Gminą Jaśliska. Przez Gminę przepływają rzeki Osława i Wisłok.

Powierzchnia Gminy obejmuje obszar 387,72 km². W strukturze użytkowania terenu dominują lasy, które zajmują 74,5% powierzchni gminy, a użytki rolne stanowią około 23%. Na grunty pozostałe przypada 2,5% powierzchni Gminy.

Teren podzielony jest na 20 miejscowości: Komańcza, Duszatyn, Prełuki, Czystogarb, Wisłok Wielki, Dołżyca, Radoszyce, Nowy Łupków, Stary Łupków, Smolnik, Mików, Wola Michowa, Maniów, Balnica, Jawornik, Rzepedź, Turzańsk, Szczawne, Kulaszne, Wysoczany, które tworzą 14 sołectw. Siedzibą Urzędu Gminy i głównym ośrodkiem administracyjnym i usługowym Gminy jest Komańcza.

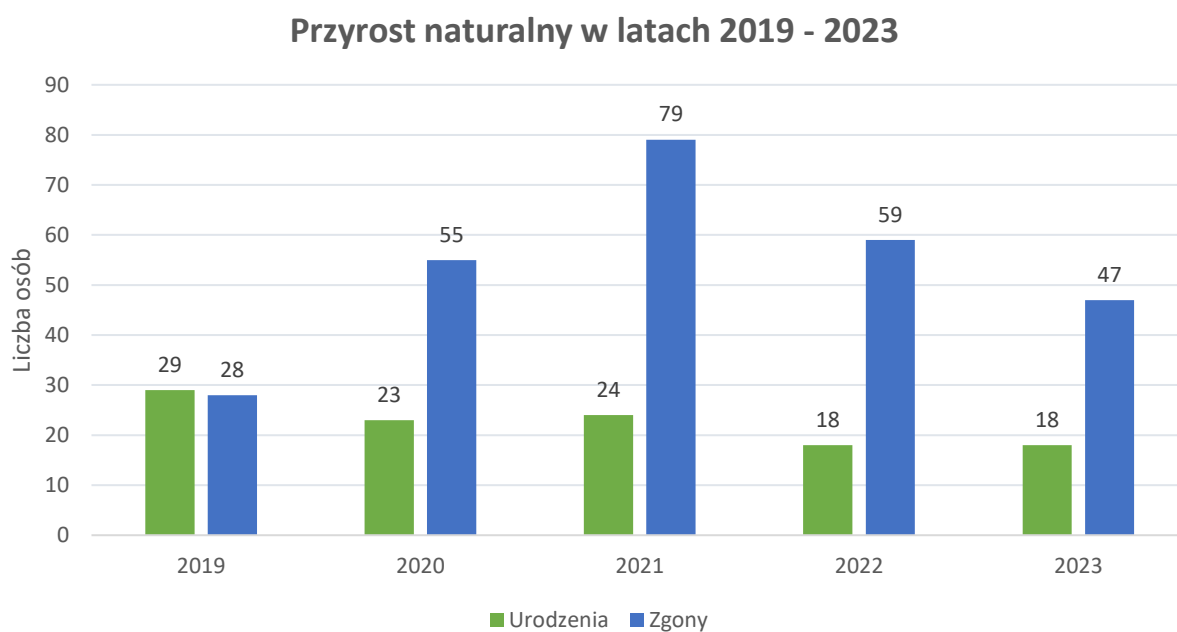
Na koniec 2023 roku zameldowanych w Gminie było 4 352 osób. Liczbę ludności według miejscowości prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców		
		stali	czasowi	razem
1.	Balnica	8	0	8
2.	Czystogarb	244	3	247
3.	Dołżyca	93	0	93
4.	Duszatyn	2	0	2
5.	Jawornik	25	0	25
6.	Komańcza	791	20	811
7.	Kulaszne	176	11	187
8.	Maniów	26	0	26
9.	Mików	50	0	50
10.	Nowy Łupków	371	4	375
11.	Osławica	30	6	36
12.	Prełuki	9	0	9

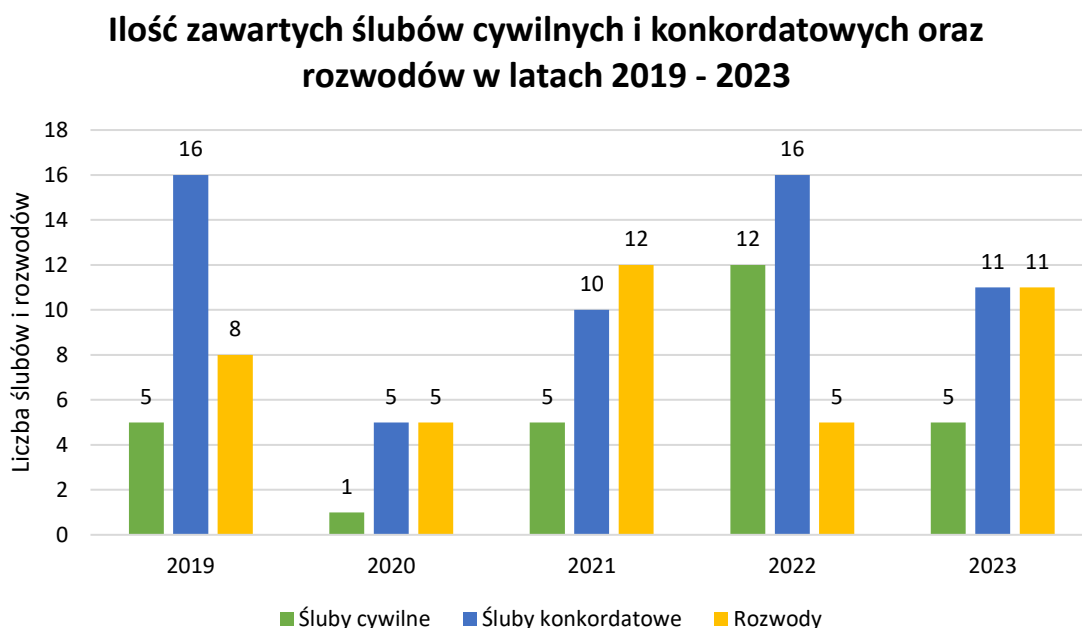
Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców		
		stali	czasowi	razem
13.	Radoszyce	165	0	165
14.	Rzepedź	1042	9	1051
15.	Smolnik	160	5	165
16.	Szczawne	372	9	381
17.	Turzańsk	317	0	317
18.	Wisłok Wielki	209	2	211
19.	Wola Michowa	79	1	80
20.	Wysoczany	112	1	113
Ogółem:		4281	71	4352

Przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich pięciu lat prezentuje poniższy wykres (Wyk. 1).

Wykres 1. Przyrost naturalny w latach 2019 – 2023 w Gminie Komańcza.

Ilość zawartych ślubów cywilnych i konkordatowych, a także ilość rozwodów w latach 2019 - 2023 prezentuje poniższy wykres (Wyk. 2).

Wykres 2. Ilość zawartych ślubów cywilnych i konkordatowych oraz ilość rozwodów w latach 2019 – 2023.

2.2 Kwalifikacja wojskowa

W 2023 roku w dniu 08.05.2023 r. odbyła się kwalifikacja wojskowa dla rocznika podstawowego tj. 2004 oraz osób z roczników starszych tj. 1999 – 2002:

- I. Mężczyźni rocznik 2004
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 21
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 19
  3. Otrzymali kategorię:
    - Kat. A – 14
    - Kat. D – 5
  4. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się w innym terminie – 0
  5. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się w innym WKU – 0
  6. Nie stawiło się – 2 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą
  7. Nie stawiło się – 0 – nieusprawiedliwieni.
- II. Mężczyźni rocznik 1999 – 2002
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 2
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 0
  3. Nie stawiło się – 2 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą.
- III. Kobiety rocznik 1998 – 2003
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 0.

W 2022 roku w dniach 04.04.2022 r. oraz 17.05.2022 r. odbyła się kwalifikacja wojskowa dla rocznika podstawowego tj. 2003 oraz osób z roczników starszych tj. 1998 – 2002:

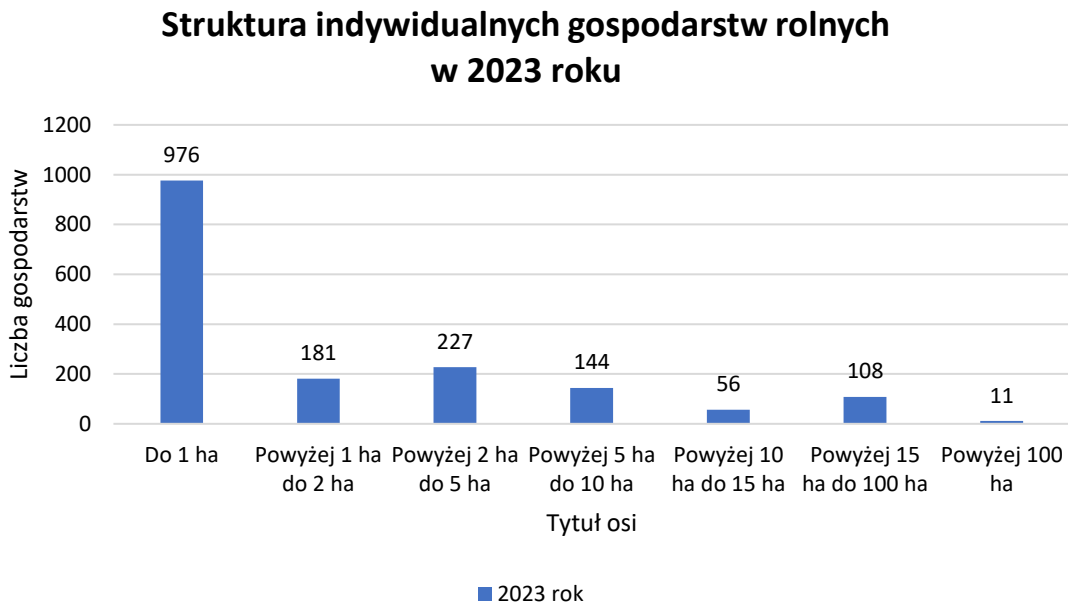
- I. Mężczyźni rocznik 2003
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 19
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 16
  3. Otrzymali kategorię:
    - Kat. A – 15
    - Kat. D – 1
  4. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się w innym terminie – 1
  5. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się w innym WKU – 1
  6. Nie stawiło się – 1 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą
  7. Nie stawiło się – 0 – nieusprawiedliwieni.
- II. Mężczyźni rocznik 1998 – 2002
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 2
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 0
  3. Nie stawiło się – 2 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą.
- III. Kobiety rocznik 1998 – 2003
  - Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 0

W 2021 roku kwalifikacja wojskowa odbyła się w dniach 10.09.2021 r. oraz 08.10.2021 r. dla rocznika podstawowego tj. 2002 oraz osób z roczników starszych tj. 1997 – 2001:

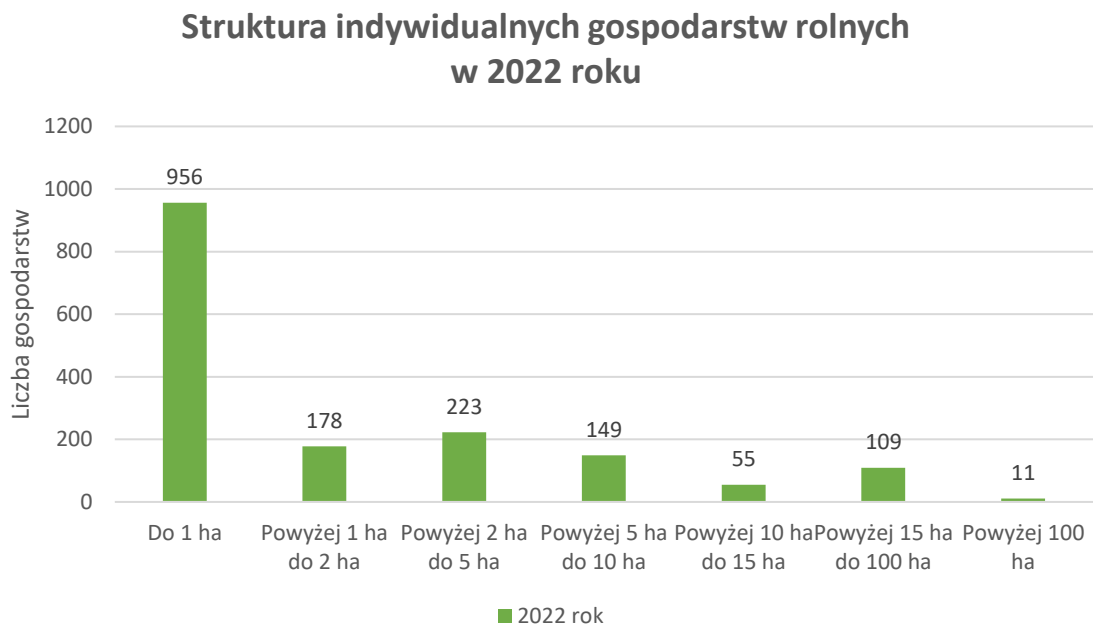
- I. Mężczyźni rocznik 2002
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 21
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 17
  3. Otrzymali kategorie:
    - Kat. A – 16
    - Kat. D – 1
  4. Nie stawiło się – 4 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą
  5. Nie stawiło się – 0 – nieusprawiedliwieni.
- II. Mężczyźni rocznik 1997 – 2001
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 3
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiło się – 0
  3. Nie stawiło się – 3 – usprawiedliwieni, pobyt za granicą.
- III. Kobiety rocznik 1997 – 2001
  1. Do kwalifikacji wojskowej wezwano – 2
  2. Do kwalifikacji wojskowej stawiły się – 2
  3. Otrzymali kategorie:
    - Kat. A – 2.

3. Rolnictwo

Kształtowanie się struktury indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie Komańcza na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawiają poniższe wykresy.

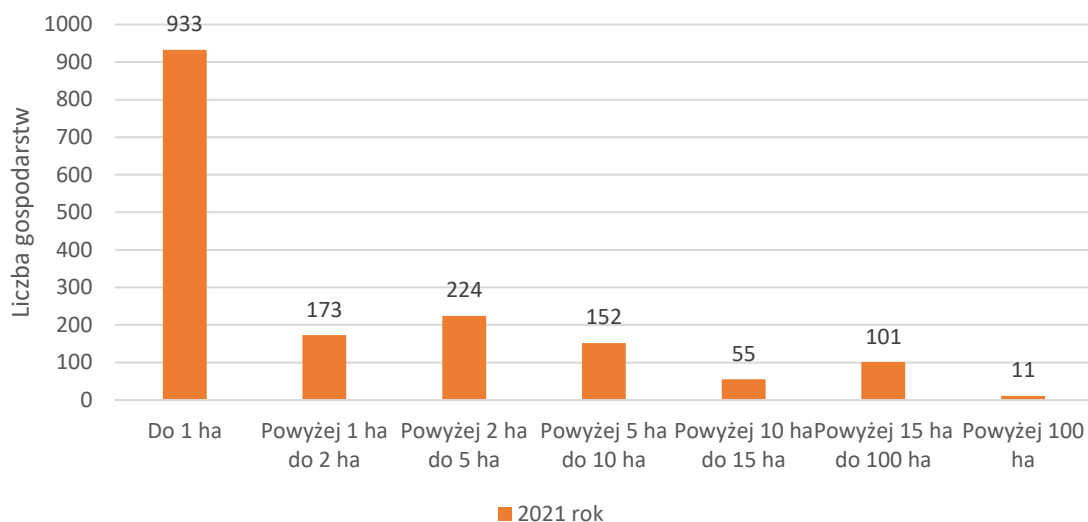
Wykres 3. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2023 roku.

Wykres 4. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2022 roku.

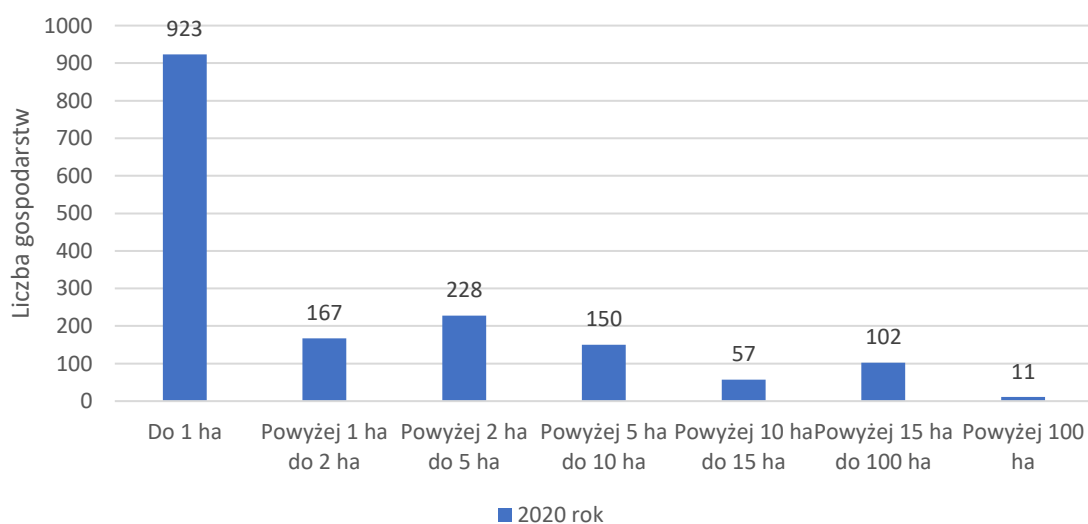

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2021 roku

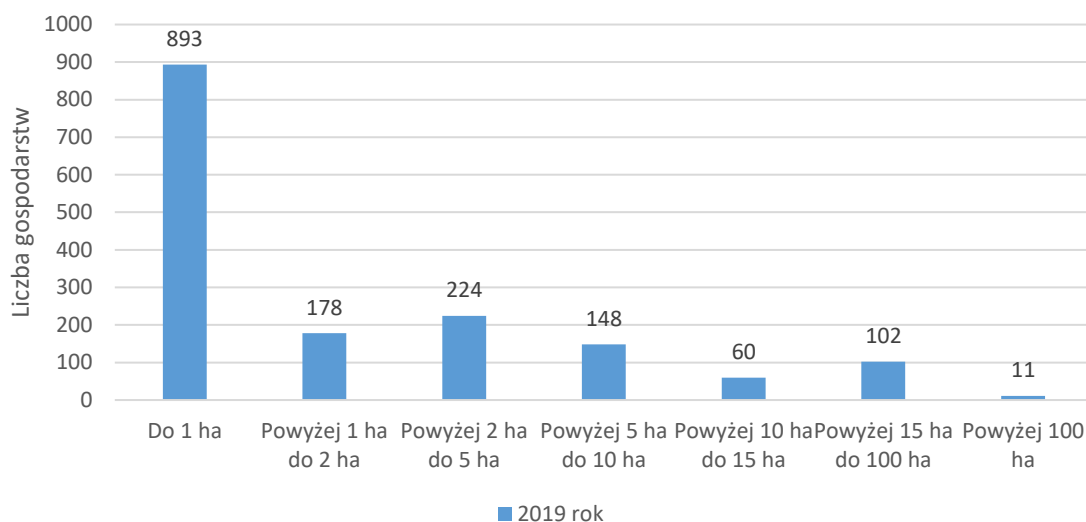
Wykres 5. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2021 roku.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2020 roku

Wykres 6. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2020 roku.

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2019 roku

Wykres 7. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w 2019 roku.

3.1 Zwrot podatku akcyzowego rolnikom

Producent rolny może składać do wójta, burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu tego producenta rolnego wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej do wysokości limitu zwrotu w dwóch terminach, tj.: od 1 lutego do 28 lutego oraz od 1 sierpnia do 31 sierpnia danego roku kalendarzowego. Do wniosku dołącza się faktury VAT potwierdzające zakup oleju napędowego do produkcji rolnej wystawione w okresie 6 miesięcy przed terminem złożenia wniosku. Za producenta rolnego uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, będącą posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Za gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione lub zakrzewione na użytkach rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Ilość złożonych wniosków o zwrot akcyzy oraz wysokość wydatkowanych środków pieniężnych na ten cel w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2. Ilość złożonych wniosków o zwrot akcyzy oraz wysokość wydatkowanych środków pieniężnych w latach 2019 – 2023.

Rok	Ilość wniosków	Kwota wydatkowanych środków	Źródło finansowania
2019	278	222 811,76	Budżet państwa
2020	277	187 034,35	Budżet państwa
2021	273	188 030,93	Budżet państwa
2022	275	211 921,04	Budżet państwa
2023	286	384 757,50	Budżet państwa

4. Podmioty gospodarcze

Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Komańcza na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2019 – 2023.

Rok	Rodzaj działalności			
	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Pozostała działalność	Razem
2019	79	55	211	345
2020	77	56	218	351
2021	77	60	219	356
2022	69	63	222	354
2023	69	68	225	362

5. Informacje finansowe

Budżet Gminy Komańcza na 2023 rok został uchwalony przez Radę Gminy Komańcza Uchwałą nr LI/414/2022 w dniu 28 grudnia 2022 roku. Plan i wykonanie dochodów i wydatków oraz rozchody związane ze spłatą kredytu i pożyczki na 31.12.2023 r. przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4. Plan i wykonanie dochodów i wydatków na dzień 31.12.2023 r.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
A. Dochody	34 125 144,64	35 987 132,43	105,46
w tym			
- dochody bieżące	28 060 343,96	30 224 241,49	107,71
- dochody majątkowe	6 064 800,68	5 762 890,94	95,02
w tym:			
dochody ze sprzedaży majątku	261 700,00	151 083,50	57,73
B. Wydatki	41 563 131,37	37 453 743,24	90,11
w tym			
- wydatki bieżące	28 491 401,12	25 242 444,40	88,60
- wydatki majątkowe	13 071 730,25	12 211 298,84	93,42
C. Deficyt/nadwyżka (A-B)	-7 437 986,73	-1 466 610,81	-

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
D1. Przychody ogółem	8 037 986,73	10 313 921,54	-
z tego:			
- kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	-	-	-
- spłata udzielonych pożyczek	-	-	-
- ze sprzedaży papierów wartościowych	-	-	-
- nadwyżka z lat ubiegłych pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych	2 519 392,67	2 519 392,67	-
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych	1 403 105,87	3 172 728,87	
- wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych	4 115 488,19	4 621 800,00	
D2. Rozchody ogółem	600 000,00	600 000,00	100,00
z tego:			
D21. spłata kredytów i pożyczek	600 000,00	600 000,00	100,00
D25. inne cele	-	-	-

Wynik finansowy budżetu za 2023 rok stanowi deficyt budżetowy w wysokości **1 466 610,81 zł.**

Wykonanie dochodów budżetowych według działów przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Wykonanie dochodów budżetowych według działów.

Dział	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
010	Rolnictwo i łowiectwo	2 432 385,65	2 432 385,65	100,00
020	Leśnictwo	50 000,00	78 067,50	156,14
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	620 000,00	431 160,75	69,54
600	Transport i łączność	298 791,00	298 758,62	99,99
700	Gospodarka mieszkaniowa	639 700,00	570 853,22	89,24
710	Działalność usługowa	72 500,00	71 651,07	98,83
750	Administracja publiczna	101 586,21	85 224,88	83,89
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	79 147,00	79 147,00	100,00
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	13 326 905,57	14 077 802,21	105,63
758	Różne rozliczenia	11 589 506,66	13 029 792,20	112,43
801	Oświata i wychowanie	184 971,16	180 258,60	97,45
851	Ochrona zdrowia	150,00	150,00	100,00
852	Pomoc społeczna	362 080,00	367 452,65	101,48
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	55 776,00	47 106,00	84,46
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	10 984,00	8 779,20	79,93
855	Rodzina	2 492 251,29	2 454 112,15	98,47

Dział	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	914 995,00	881 015,63	96,29
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	893 415,10	893 415,10	100,00
Razem:		34 125 144,64	35 987 132,43	105,46

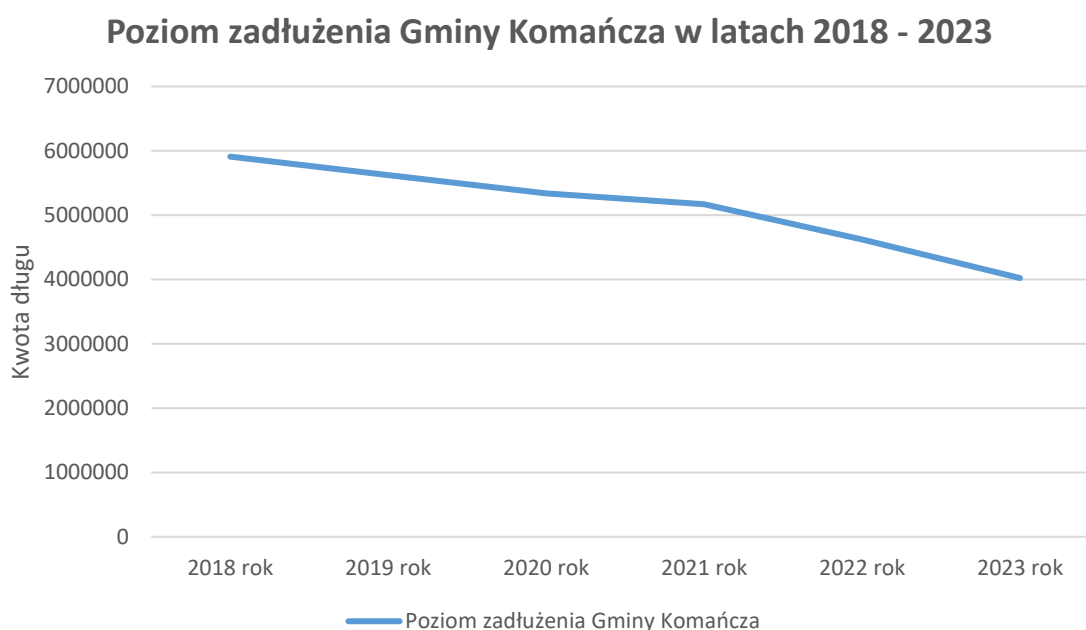
Wykonanie wydatków budżetowych według działów przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Wykonanie wydatków budżetowych według działów.

Dział	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (%)
010	Rolnictwo i łowiectwo	5 609 819,54	5 510 434,24	98,23
020	Leśnictwo	5 500,00	0,00	-
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	631 510,14	438 386,17	69,42
600	Transport i łączność	6 427 466,64	5 292 845,49	82,35
630	Turystyka	39 760,00	14 760,00	37,12
700	Gospodarka mieszkaniowa	1 096 030,35	742 203,47	67,72
710	Działalność usługowa	371 000,00	301 758,80	81,34
750	Administracja publiczna	5 981 391,65	5 230 738,49	87,45
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	79 147,00	79 147,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	566 000,00	409 296,00	72,31
757	Obsługa długu publicznego	400 000,00	350 266,35	87,57
758	Różne rozliczenia	87 000,00	0,00	-
801	Oświata i wychowanie	10 728 618,18	10 229 443,24	95,35
851	Ochrona zdrowia	263 064,13	114 494,99	43,52
852	Pomoc społeczna	1 278 701,59	1 209 434,04	94,58
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	55 776,00	47 106,00	84,46
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	16 984,00	10 664,00	62,79
855	Rodzina	2 575 400,26	2 522 513,09	97,95
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 217 011,32	1 895 516,96	85,50
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 080 336,47	3 024 246,82	98,18
926	Kultura fizyczna	52 614,00	30 488,09	57,95
Razem:		41 563 131,27	37 453 743,24	90,11

Zadłużenie Gminy na dzień 31.12.2023 r. wyniosło **4 021 800,00 zł**, na co składały się: kredyt skonsolidowany zaciągnięty w Getin Noble Bank w 2013 r. oraz pożyczka konsolidacyjna zaciągnięta w Simens w 2016 r. W 2021 r. podjęto decyzję o skonsolidowaniu zaciągniętych w/w zobowiązań w Banku Spółdzielczym Sztum celem ustrukturyzowania zadłużenia i obniżenia kosztów obsługi długu.

Poziom zadłużenia Gminy Komańcza w latach 2018 - 2023 prezentuje poniższy wykres (Wyk. 8).

Wykres 8. Poziom zadłużenia Gminy Komańcza w latach 2018 – 2023.

6. Realizacja Funduszu Sołeckiego

Mieszkańcy sołectw mają do swojej dyspozycji fundusze sołeckie. Szczegółowy podział środków funduszu sołeckiego Gminy Komańcza w 2023 roku przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Podział środków funduszu sołeckiego Gminy Komańcza w 2023 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
Sołectwo Czystogarb			
1.	Utrzymanie terenów zielonych i rekreacyjnych oraz sprzętu w Czystogarb wieś	4 000,00	4 000,00
2.	Remont klubu Czystogarb wieś	6 956,53	6 956,53
3.	Utrzymanie terenów rekreacyjnych wraz z infrastrukturą i sprzętem w Czystogarb Osiedle	6 100,00	6 099,99
4.	Zakup garażu koło klubu Czystogarb Osiedle	3 400,00	3 400,00
5.	Zakup folii zabezpieczającej altanę – Czystogarb Osiedle	1 854,53	1 854,53
Razem:		22 311,06	22 311,05
Sołectwo Dołżyca			
1.	Utrzymanie miejscowości w porządku i estetyce	5 500,00	5 500,00
2.	Budowa i remont dróg dojazdowych do pól	8 870,66	8 870,66
Razem:		14 370,66	14 370,66
Sołectwo Komańcza			
1.	Wykaszenie placów i poboczy dróg gminnych	5 000,00	5 000,00
2.	Dofinansowanie do zakupu pralki dla OSP Komańcza	4 000,00	4 000,00

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
3.	Remont i modernizacja dróg gminnych	39 714,10	39 714,10
Razem:		48 714,10	48 714,10
Sołectwo Nowy Łupków			
1.	Zorganizowanie „Dnia Seniora”	1 700,00	1 700,00
2.	Utrzymanie terenów zielonych, konserwacja i remont placu zabaw, zakup żyłki i paliwa	9 000,00	8 999,96
3.	Organizacja dorocznej imprezy plenerowej „Dni Łupkowa 2023”	8 000,00	7 919,49
4.	Czyszczenie rowów, koszenie poboczy, bieżące remonty dróg i chodników	9 554,18	9 554,00
Razem:		28 254,18	28 173,45
Sołectwo Mików			
1.	Zakup motopompy	9 000,00	9 000,00
2.	Wykaszenie placu zabaw	3 275,95	3 275,95
Razem:		12 275,95	12 275,95
Sołectwo Radoszyce			
1.	Koszenie stadionu i placu zabaw w Radoszycach	2 300,00	2 299,98
2.	Zakup paliwa i wymiana filtra w traktorku oraz zakup oleju	800,00	799,50
3.	Koszenie poboczy w miejscowości Radoszyce	500,00	500,00
4.	Remont dróg w miejscowości Radoszyce	16 031,78	16 031,78
Razem:		19 631,78	19 631,26
Sołectwo Rzepedź			
1.	Utrzymanie terenów zielonych	5 000,00	5 000,00
2.	Konserwacja - zabezpieczenie budynku świetlicy wiejskiej	6 000,00	5 986,98
3.	Dofinansowanie jednostki OSP Rzepedź	2 000,00	1 880,01
4.	Utrzymanie dróg wewnętrznych	8 385,49	8 385,49
Razem:		21 385,49	21 252,48
Sołectwo Rzepedź nad Osławicą			
1.	Utrzymanie czystości i porządku, urządzenie i pielęgnacja terenów zielonych, zakup materiałów i narzędzi	16 000,00	16 000,00
2.	Zakup wyposażenia, artykułów i narzędzi, dbanie o stan techniczny placów i dróg oraz obiektów gminnych na terenie sołectwa Rzepedź nad Osławicą	24 514,10	24 508,61
3.	Organizowanie spotkań z mieszkańcami i konkursów dla dzieci i młodzieży z Sołectwa Rzepedź nad Osławicą, zakup nagród, dyplomów i artykułów	5 300,00	5 299,87
4.	Szkoła Podstawowa w Rzepedzi na realizację programów proekologicznych - dofinansowanie	400,00	400,00
5.	Zakup materiałów i artykułów związanych z działalnością Biblioteki Publicznej w Rzepedzi	600,00	598,29
6.	Zakup materiałów i artykułów związanych z działalnością OSP Rzepedź	1 500,00	1 499,00
7.	Współorganizowanie balu karnawałowego i innych imprez dla przedszkola - zakup artykułów spożywczych oraz upominków	400,00	396,90
Razem:		48 714,10	48 702,67
Sołectwo Smolnik			
1.	Wykaszenie placu zabaw i boisk	4 000,00	4 000,00

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
2.	Koszenie poboczy wzdłuż drogi gminnej	2 000,00	2 000,00
3.	Zakup słupków ogrodzeniowych na cmentarz należący do Gminy Komańcza	2 500,00	2 500,00
4.	Remont i wyposażenie placu zabaw i świetlicy	9 134,50	9 134,50
Razem:		17 634,50	17 634,50
Sołectwo Szczawne			
1.	Utrzymanie zieleni w sołectwie Szczawne Kulaszne	4 650,00	4 650,00
2.	Utrzymanie, konserwacja, naprawa, zakup urządzeń na placu zabaw	2 014,10	2 014,10
3.	Działania edukacyjno-kulturalne na rzecz mieszkańców, kultywowanie tradycji ludowych, promowanie aktywności seniorów	10 100,00	10 100,00
4.	Drogi: asfaltowanie, zakup materiałów, pogłębienie rowów na drogach sołeckich	20 112,47	20 112,47
Razem:		36 876,57	36 876,57
Sołectwo Turzańsk			
1.	Doposażenie placu zabaw	17 926,19	16 866,50
2.	Utrzymanie terenów zielonych - koszenie, sprzęt, paliwo	6 400,00	6 352,98
3.	Zakup wyposażenia dla OSP	400,00	390,00
4.	Dofinansowanie do realizacji programów proekologicznych organizowanych przez SP Rzepedź	400,00	398,66
5.	Dofinansowanie do organizacji balu karnawałowego dla przedszkola	400,00	0,00
Razem:		25 526,19	24 008,14
Sołectwo Wiśłok Wielki			
1.	Utrzymanie terenów zielonych, koszenie poboczy, placu rekreacyjnego i boiska sportowego	6 000,00	6 000,00
2.	Remont i konserwacja placu zabaw	2 500,00	2 500,00
3.	Zakup materiałów związanych z działalnością OSP Wiśłok Wielki	5 000,00	5 000,00
4.	Bieżące naprawy dróg i czyszczenie rowów	6 911,21	6 911,21
Razem:		20 411,21	20 411,21
Sołectwo Wola Michowa			
1.	Utwardzanie dojazdu do placu zabaw	1 800,00	1 800,00
2.	Zlikwidowanie pnia na terenie placu zabaw	200,00	200,00
3.	Konserwacja i impregnacja skoordynowanych fragmentów ogrodzenia	1 351,07	1 351,07
4.	Wykaszenie placu zabaw i wokół altanki	2 000,00	2 000,00
5.	Wykaszenie poboczy przy drodze gminnej	1 100,00	1 100,00
6.	Zakup i montaż urządzenia na plac zabaw	8 991,30	8 991,30
Razem:		15 442,37	15 442,37
Sołectwo Wysoczany			
1.	Utrzymanie placu zabaw	3 000,00	3 000,00
2.	Poprawa, remonty dróg	12 393,66	12 350,68
Razem:		15 393,66	15 350,68
Ogółem:		346 941,82	345 155,09

7. Informacja o stanie mienia komunalnego za okres od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

I. Dane dotyczące praw własności

Informacje dotyczące sposobu zagospodarowania nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8. Sposób zagospodarowania nieruchomości będących własnością Gminy Komańcza

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia ogółem	Sposób zagospodarowania	Wielkość w ha
1.	Czystogarb	23,6331	Niepodlegające rozdysponowaniu	18,3749
			Będące w użyczeniu	0,8700
			Będące w posiadaniu	0,3900
			Będące w dzierżawie	1,9225
			Do zagospodarowania	2,0757
2.	Dołżyca	10,3519	Niepodlegające rozdysponowaniu	9,6657
			Będące w użytkowaniu wieczystym	0,0600
			Do zagospodarowania	0,6262
3.	Jawornik	165,5803	Niepodlegające rozdysponowaniu	2,1012
			Będące w użyczeniu	0,2364
			Będące w dzierżawie	126,7972
			Do zagospodarowania	36,4455
4.	Komańcza	36,4070	Niepodlegające rozdysponowaniu	27,9223
			Będące w użytkowaniu wieczystym	0,7876
			Będące w użyczeniu	0,8900
			Będące w dzierżawie	1,7327
			Do zagospodarowania	5,0744
5.	Kulaszne	28,1489	Niepodlegające rozdysponowaniu	20,2034
			Będące w użytkowaniu wieczystym	2,6011
			Będące w dzierżawie	3,9216
			Do zagospodarowania	1,4228
6.	Nowy Łupków	26,6917	Niepodlegające rozdysponowaniu	18,1191
			Będące w użytkowaniu wieczystym	1,0309
			Będące w użyczeniu	0,6900
			Będące w dzierżawie	5,4839
			Do zagospodarowania	1,3678
7.	Mików	0,3757	Niepodlegające rozdysponowaniu	0,3757
8.	Moszczaniec	2,4440	Do zagospodarowania	2,4440
9.	Osławica	4,3232	Niepodlegające rozdysponowaniu	4,0374
			Będące w dzierżawie	0,0088
			Do zagospodarowania	0,2770
10.	Prełuki	0,4189	Będące w użyczeniu	0,0600
			Do zagospodarowania	0,3589
11.	Radoszyce	47,7628	Niepodlegające rozdysponowaniu	23,9011
			Będące w użyczeniu	0,0157
			Będące w dzierżawie	17,5080
			Do zagospodarowania	6,3380

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia ogółem	Sposób zagospodarowania	Wielkość w ha
12.	Rzepedź	30,2020	Niepodlegające rozdysponowaniu	15,9656
			Będące w użytkowaniu wieczystym	1,0315
			Będące w użyczeniu	0,3700
			Będące w dzierżawie	0,9068
			Do zagospodarowania	11,9281
13.	Smolnik	28,7788	Niepodlegające rozdysponowaniu	22,3182
			Będące w użyczeniu	0,8300
			Będące w dzierżawie	1,6101
			Do zagospodarowania	4,0205
14.	Szcawne	18,5512	Niepodlegające rozdysponowaniu	5,0418
			Będące w użytkowaniu wieczystym	8,5435
			Będące w użyczeniu	1,0300
			Będące w dzierżawie	0,5831
			Do zagospodarowania	3,3528
15.	Turzańsk	195,9754	Niepodlegające rozdysponowaniu	23,9992
			Będące w dzierżawie	66,3512
			Do zagospodarowania	105,6250
16.	Wisłok Wielki	30,2284	Niepodlegające rozdysponowaniu	24,5100
			Będące w użytkowaniu wieczystym	0,2000
			Będące w użyczeniu	3,6500
			Będące w dzierżawie	0,8885
			Do zagospodarowania	0,9799
17.	Wola Michowa	5,2444	Niepodlegające rozdysponowaniu	4,4799
			Będące w dzierżawie	0,2500
			Do zagospodarowania	0,5145
18.	Wysoczany	13,1737	Niepodlegające rozdysponowaniu	10,4680
			Będące w użyczeniu	0,1300
			Będące w dzierżawie	2,0673
			Do zagospodarowania	0,5084
19.	Zubeńsko	1,9121	Będące w użyczeniu	0,2000
			Będące w dzierżawie	0,8015
			Do zagospodarowania	0,9106
Ogółem:		670,2035	Niepodlegające rozdysponowaniu	231,4835
			Będące w użytkowaniu wieczystym	14,2546
			Będące w użyczeniu	8,9721
			Będące w posiadaniu	0,3900
			Będące w dzierżawie	230,8332
			Do zagospodarowania	184,2701

II. Dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach

1. Udziały

Gmina Komańcza posiada 13896 udziałów po 100,00 zł za udział w Gminnym Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Szczawnem (100%), na co składają się m.in. nieruchomości znajdujące się w Szczawnem (warsztaty) i w Radoszycach (wysypisko), środki trwałe.

2. Użytkowanie wieczyste

Informację o nabyciu przez gminę prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Wykaz nieruchomości z nabytym prawem użytkowania wieczystego.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Rodzaj zabudowy	Sposób nabycia
1.	Komańcza	504/5	0,0332	niezabudowana	odpłatnie od PKP Kraków
2.	Komańcza	191	0,1193	zabudowana drogą utwardzoną żwirem	nieodpłatnie od PKP Kraków
3.	Komańcza	192	0,0587	niezabudowana	nieodpłatnie od PKP Kraków
4.	Nowy Łupków	20/10	0,6413	zabudowana przystankiem osobowym PKP	nieodpłatnie od PKP Kraków
5.	Nowy Łupków	20/5	0,0405	zabudowana drogą utwardzoną płytami betonowymi	nieodpłatnie od PKP Kraków
6.	Nowy Łupków	20/7	0,8502	niezabudowana	nieodpłatnie od PKP Kraków
7.	Nowy Łupków	20/8	0,5706	zabudowana drogą częściowo utwardzoną żwirem i asfaltem	nieodpłatnie od PKP Kraków
8.	Rzepedź	159/12	0,1885	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
9.	Rzepedź	159/14	0,2684	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
10.	Rzepedź	159/16	3,5878	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
11.	Rzepedź	165/20	0,0034	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
12.	Rzepedź	165/21	0,0151	niezabudowana	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
13.	Rzepedź	165/47	0,1654	zabudowana budynkiem kina	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
14.	Rzepedź	165/26	0,1401	zabudowana amfiteatrem z zapleczem i sanitariatami	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
15.	Rzepedź	165/27	0,0146	zabudowana utwardzoną drogą	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Rodzaj zabudowy	Sposób nabycia
16.	Rzepedź	165/36	0,0544	częściowo zabudowana parkingiem i placem zabaw	odpłatnie od Nowy Styl Sp. z o.o.
Razem:			6,7515		

III. Dane o zmianach w stanie mienia komunalnego w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

Wykaz nabytych nieruchomości w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. przedstawia tabela nr 10.

Tabela 10. Wykaz nabytych nieruchomości.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Sposób nabycia
1.	Komańcza	472/11	0,0085	nieodpłatne przejęcie od osoby fizycznej
2.	Komańcza	472/13	0,0033	nieodpłatne przejęcie od osoby fizycznej
3.	Kulaszne	93/19	0,0155	zamiana z osobą fizyczną
4.	Kulaszne	93/21	0,0188	zamiana z osobą fizyczną
5.	Kulaszne	93/23	0,0226	zamiana z osobą fizyczną
6.	Kulaszne	97/1	0,0155	zamiana z osobą fizyczną
7.	Kulaszne	98/1	0,0160	zamiana z osobą fizyczną
8.	Kulaszne	102/1	0,0071	nieodpłatne przejęcie od osoby fizycznej
9.	Nowy Łupków	22	0,1227	nieodpłatne przejęcie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
10.	Nowy Łupków	24	0,9974	nieodpłatne przejęcie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
11.	Ośławica	37/2	0,0022	nieodpłatne przejęcie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
12.	Ośławica	38/2	0,0504	nieodpłatne przejęcie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
13.	Ośławica	38/3	0,0195	nieodpłatne przejęcie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
14.	Ośławica	40/2	0,1363	nieodpłatne przejęcie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
15.	Rzepedź	108/4	0,0103	zamiana z osobą fizyczną
16.	Rzepedź	142/1	0,0062	nieodpłatne przejęcie od osoby fizycznej
17.	Smolnik	226/2	0,0787	odpłatne nabycie od osoby fizycznej
18.	Smolnik	228/4	0,0321	odpłatne nabycie od osoby fizycznej
19.	Smolnik	343/5	0,8761	nieodpłatne przekazanie od Starostwa Powiatowego w Sanoku
20.	Turzańsk	411/2	0,0246	w drodze komunalizacji
Razem:			2,4638	

Wykaz nieruchomości zbytych w drodze sprzedaży przez Gminę Komańcza w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. przedstawia tabela nr 11.

Tabela 11. Wykaz nieruchomości zbytych w drodze sprzedaży.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia	Wartość
1.	Rzepedź	169/50	0,0008	800,00
2.	Turzańsk	177/4	0,0873	10 910,00
3.	Wisłok Wielki	297/10 298/2	0,1154 0,0305	49 490,00
4.	Wisłok Wielki	376	0,6872	21 210,00
5.	Wisłok Wielki	469/4	0,0227	4 350,00
Razem:			0,9439	86 760,00

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. zbyto w drodze zamiany następujące nieruchomości:

a) w Kulasznie

- działkę gminną nr 263/1 o powierzchni 0,0303 ha o wartości 6 000,00 zł za działki stanowiące własność osoby fizycznej: nr 93/21 o powierzchni 0,0188 ha, działkę nr 98/1 o powierzchni 0,0160 ha oraz działkę nr 97/1 o powierzchni 0,0155 ha o łącznej wartości 8 000,00 zł;
- działkę gminną nr 263/2 o powierzchni 0,0267 ha o wartości 5 200,00 zł za działki stanowiące własność osoby fizycznej: nr 93/19 o powierzchni 0,0155 ha oraz działkę nr 93/23 o powierzchni 0,0226 ha o łącznej wartości 6 000,00 zł;

b) w Komańczy

- działkę gminną nr 560/2 o powierzchni 0,0060 ha o wartości 1 700,00 zł za działkę stanowiącą własność osoby fizycznej nr 472/11 o powierzchni 0,0085 ha o wartości 2 400,00 zł;

c) w Rzepedzi

- działkę gminną nr 107/1 o powierzchni 0,0043 ha o wartości 900,00 zł za działkę stanowiącą własność osoby fizycznej nr 108/4 o powierzchni 0,0103 ha o wartości 2 200,00 zł.

Wykaz nieruchomości oddanych w dzierżawę w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. przedstawia tabela nr 12.

Tabela 12. Wykaz nieruchomości oddanych w dzierżawę.

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia
1.	Czystogarb	240/6, 240/8	0,4312
2.	Komańcza	64/14	0,0239
3.	Komańcza	64/23	0,0346
4.	Komańcza	64/24	0,0051
5.	Komańcza	138/16	0,0014
6.	Komańcza	138/16	0,0013
7.	Komańcza	138/17, 138/20	0,0287
8.	Komańcza	138/20	0,0150
9.	Kulaszne	129/3, 130/11, 130/13	0,8356
10.	Kulaszne	130/6	0,1601
11.	Kulaszne	132/4	0,3972

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia
12.	Kulaszne	213/2	2,2787
13.	Kulaszne	239/2, 10/33	0,2500
14.	Nowy Łupków	26/1	0,0460
15.	Oślawica	26/8	0,0088
16.	Rzepedź	156/10	0,0300
17.	Rzepedź	156/10	0,0182
18.	Rzepedź	158/4	0,0390
19.	Rzepedź	158/6	0,0392
20.	Rzepedź	158/8	0,0552
21.	Rzepedź	158/9	0,0562
22.	Rzepedź	158/11	0,0717
23.	Rzepedź	169/5	0,0147
24.	Rzepedź	169/9	0,0052
25.	Rzepedź	169/13	0,0406
26.	Rzepedź	169/15	0,0231
27.	Rzepedź	169/22	0,0029
28.	Rzepedź	169/40	0,0258
29.	Rzepedź	169/42	0,0165
30.	Smolnik	124/1	0,1300
31.	Smolnik	124/1	0,7300
32.	Smolnik	178	0,6480
33.	Smolnik	215/10	0,1021
34.	Turzańsk	217, 220, 221/1	2,2325
35.	Wisłok Wielki	77	0,1248
36.	Wisłok Wielki	312	0,0031
37.	Wisłok Wielki	443/1	0,1000
38.	Wisłok Wielki	469/3	0,1250
Razem:			9,1514

Ponadto w 2023 roku przeprowadzono 5 postępowań w sprawach o podział działek gminnych oraz wydano 4 postanowienia opiniujące podział działek.

IV. Dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

1. Dochody bieżące:

a) z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste i użytkowanie	3 683,35 zł
b) z tytułu opłat za najem lokali użytkowych i mieszkalnych oraz z tytułu dzierżawy gruntów	364 995,07 zł
c) z tytułu udostępnienia działek pod urządzenia telekomunikacyjne	0,00 zł
Razem:	368 678,42 zł

2. Dochody majątkowe:

a) z tytułu sprzedaży ruchomości	11 626,02 zł
b) z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności i z tytułu sprzedaży nieruchomości	109 962,88 zł
c) z tytułu sprzedaży drewna na pniu	24 494,60 zł
Razem:	146 083,50 zł
Ogółem:	514 761,92 zł

8. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

8.1 Program ochrony środowiska

Gmina Komańcza jest w trakcie przygotowań zmierzających do uchwalenia aktualnego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Komańcza”. Program będzie realizował cele polityki ochrony środowiska zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska na obszarze Gminy do 2027 r. , określając strategię ochrony, racjonalnego wykorzystania zasobów i poprawy standardów jakości środowiska Gminy, w tym cele ekologiczne, kierunki działań strategicznych w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska oraz racjonalnego wykorzystania jego zasobów, jak również priorytetów inwestycyjnych i pozainwestycyjnych oraz narzędzia i instrumenty realizacyjne.

W 2023 roku w ramach ochrony środowiska przeprowadzono coroczne akcje:

– **Dofinansowania do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków dla mieszkańców.**

Środki własne przeznaczone na ten cel to **22 000,00 zł**. W ramach zadania została przyznana dotacja dla trzech osób w łącznej kwocie **9 000,00 zł**.

– **Dofinansowania do zakupu kompostowników dla mieszkańców.**

Środki własne przeznaczone na ten cel to **2 000,00 zł**. W ramach zadania nie złożono wniosków o dofinansowanie do zakupu kompostowników.

8.2 Program usuwania wyrobów zawierających azbest

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Komańcza został podjęty Uchwałą Nr XLVII/199/2013 Rady Gminy Komańcza z dnia 20 grudnia 2013 r.

Głównym celem programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy. W ww. programie podtrzymuje się cele zapisane w „Programie oczyszczania kraju z wyrobów zawierających azbest” i są one następujące:

- usunięcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z azbestem;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W roku 2023 zostało zrealizowane zadanie pn.: „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Komańcza”. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Rzeszowie przyznał dotację w wysokości **37 996,10 zł**. Koszt własny gminy to **11 770,30 zł**. Całkowity koszt zrealizowanego zadania wyniósł **49 766,40 zł**.

Ilość zebranego azbestu w latach 2016 – 2023 pokazuje tabela nr 13.

Tabela 13. Ilość zebranego azbestu w latach 2016 – 2023.

Ilość w tonach	Rok							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	42,36	31,73	0,00	55,06	15,72	17,60	23,42	64,00

8.3 Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Komańcza na 2023 rok został podjęty Uchwałą Nr LV/447/2023 Rady Gminy Komańcza z dnia 29 marca 2023 roku. Celem programu jest ograniczenie ilości bezdomnych zwierząt domowych w szczególności psów i kotów oraz zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym.

Program reguluje w szczególności:

- zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom;
- opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie i kontrolowanie ich populacji;
- odławianie bezdomnych zwierząt;
- usypianie ślepych miotów;
- wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Środki przeznaczone na ten cel w wysokości **37 600,00 zł** wydatkowano na:

- opłatę zapewnienia miejsca w schronisku - **6 765,00 zł**
- odłowienie i opieka nad bezdomnymi zwierzętami - **14 872,59 zł**.

8.4 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program został przyjęty Uchwałą Nr LI/419/2022 Rady Gminy Komańcza w dniu 28 grudnia 2022 roku. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Na realizację zadań przeznaczone są środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które nie mogą być przeznaczone na inne cele. Oznacza to, że kwota środków finansowych niewykorzystanych w danym roku budżetowym, powinna zwiększyć pulę środków przeznaczonych w następnym roku na realizację gminnych programów.

Program przeciwdziałania alkoholizmowi został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Komańcza.

W 2023 roku złożono do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 4 wnioski o podjęcie działań względem osób nadużywających alkoholu. Komisja odbyła 7 posiedzeń, w ramach których przeprowadziła 37 rozmowy motywacyjno – informacyjne z osobami nadużywającymi alkoholu oraz z członkami ich rodzin. Wystosowano 5 wniosków do Sądu Rejonowego w Sanoku o zobowiązanie poddaniu się leczeniu odwykowemu oraz 3 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Sanoku.

W 2023 roku zrealizowano następujące zadania:

1. Przeprowadzono profilaktyczne działania informacyjne i edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym przeprowadzono pozalekcyjne zajęcia sportowe i rekreacyjne, wyróżnienia, współpracowano ze stowarzyszeniami. Realizację powyższych działań przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14. Działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Lp.	Wnioskodawca	Założenia	Kwota wydatkowana
1.	Biblioteka Publiczna im. Jerzego Harasymowicza w Komańczy	Bliżej przyrody na odległość z używkami: - wyjazd integracyjny dla seniorów do Arboretum w Bolestraszcach; - warsztaty wypalania w drewnie; - rajd pieszy ścieżką przyrodniczo-historyczną w Gminie Komańcza.	1 000,00
2.	Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	Zakup projektora. Projektor usprawni prowadzenie zajęć profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i osób starszych podczas organizacji czasu wolnego w bibliotece.	2 589,00
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Łupkowie	Wyjazdy na basen.	1 890,00

Lp.	Wnioskodawca	Założenia	Kwota wydatkowana
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Św. Brata Alberta w Wiśłoku Wielkim	Muzyka łagodzi obyczaje. Zabawa z muzyką podczas zajęć świetlicowych.	2 000,00
5.	Szkoła Podstawowa w Komańczy	Prowadzenie warsztatów profilaktycznych – spektakli i spotkań profilaktycznych. Wycieczki szkolne. Organizacja konkursów. Sekcja Karate: - organizacja zajęć sekcji karate dla dzieci z terenu gminy Komańcza formą spędzania wolnego czasu.	20 687,14
6.	Szkoła Podstawowa w Rzepedzi	Szkoła Podstawowa w Rzepedzi – szkoła wolną od nałogów: - warsztaty i spektakle profilaktyczne dla dzieci i młodzieży; - konkursy i kampanie profilaktyczne – „NIE NAŁOGOM”. Aktywne spędzanie wolnego czasu dla rodzin - „Piknik rodzinny nad Osławą”; - Święto Jesieni; - Tydzień Zdrowia.	7 500,01
7.	Koło Gospodyń Wiejskich w Czystogarbnie	Organizacja wycieczki integracyjnej do Rzeszowa – Muzeum Dobranocek, zwiedzanie rzeszowskiego rynku.	0,00
8.	Koło PZW „Pstrąg” w Szczawnem	Organizacja „Dnia Dziecka” na stawach w Szczawnem. Organizacja zawodów wędkarskich na stawach w Szczawnem o Puchar Wójta Gminy Komańcza.	2 000,00
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wiśłoku Wielkim	Powołanie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej przy OSP w Wiśłoku Wielkim. Zakup bluz, spodni, koszulek, czapek. Organizacja warsztatów pierwszej pomocy. Organizacja warsztatów samoobrony. Organizacja ogniska integracyjnego.	2 501,00
10.	Sołectwo Turzańsk	Spotkanie międzypokoleniowe integrujące młodszą starszą społeczność.	1 001,30
11.	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne na rzecz rozwoju wsi Szczawne i Kulaszne	„Wspólnie, zgodnie żyj” Spotkanie integracyjne z działaniami aktywizacyjno-edukacyjnymi dla około 200 osób.	1 493,77
12.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Wiśłoku Wielkim	Gorący posiłek dla każdego. Zakup kuchni na wyposażenie zaplecza kuchennego w Szkole Podstawowej w Wiśłoku Wielkim.	2 000,00
13.	Inne działania związane z zapobieganiem alkoholizmowi		49 487,20
RAZEM:			94 149,42

2. Zwiększono dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. Udzielono rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomoc psychospołeczną i prawną, a w szczególności ochronę przed przemocą w rodzinie. Realizację powyższych działań przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15. Udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Lp.	Działanie	Kwota wydatkowana
1.	Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0,00
2.	Szkolenia i delegacje dla członków komisji.	0,00
3.	Opłata kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia + wynagrodzenie psychologa świadczącego usługi dla wszystkich mieszkańców gminy Komańcza, dodatkowo poradnictwo w nowo utworzonym punkcie konsultacyjnym Anonimowych Alkoholików.	9 027,28
4.	Nagrody rzeczowe dla najzdolniejszych uczniów posiadających średnią od 5,0 wzwyż, kończących edukację w szkołach podstawowych na terenie Gminy Komańcza z rodzin zagrożonych patologią społeczną	9 000,00
RAZEM:		18 027,28

8.5 Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Uchwałą Nr LI/419/2022 Rady Gminy Komańcza z dnia 28 grudnia 2022 roku przyjęty został Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, z której między innymi wynika, że przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie rehabilitacyjne i reintegracyjne osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych.

Podstawę do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii stanowi Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii opracowany przez krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Informację o wielkości wydatkowanych środków w ramach programu w 2023 roku przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16. Wydatki poniesione na przeciwdziałanie narkomanii w 2023 roku.

Lp.	Działanie	Kwota wydatkowana
1.	Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w szkołach	2 168,29
Razem:		2 168,29

8.6 Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Uchwałą Nr LV/448/2023 Rady Gminy Komańcza z dnia 29 marca 2023 roku został przyjęty Program współpracy Gminy Komańcza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie na 2023 rok.

Głównym celem programu jest umacnianie partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu działań zmierzających do rozwoju Gminy i poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Informację o przeznaczeniu środków finansowych w ramach programu w 2023 roku przedstawia tabela nr 17.

Tabela 17. Zadania publiczne zrealizowane w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku.

Lp.	Nazwa Beneficjenta	Rodzaj zadania publicznego	Tytuł zadania publicznego	Kwota wykorzystanej dotacji
1.	Fundacja Ramię w ramię – nad Oslawą”	Wspieranie i upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	Zawody i zajęcia sportowe dla dzieci i dorosłych w gminie Komańcza	3 000,00
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Łupkowa i Okolic	Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	Tata, mama i Ja	3 000,00
Razem:				6 000,00

8.7 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Komańcza na lata 2023-2031 została przyjęta Uchwałą Nr LXIV/508/2023 Rady Gminy Komańcza z dnia 24 listopada 2023 roku. Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki, problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, należy do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej). Jest najważniejszym dokumentem Gminy, który wyznacza kierunki rozwoju i działania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym założeniem strategii jest wyrównanie szans społecznych mieszkańców Gminy dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów w obszarze polityki społecznej. Pomoc społeczna uzupełnia

z założenia inne części systemów zabezpieczenia społecznego. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, a wytyczanie kierunków strategicznych oparte zostało na wnikliwej diagnozie problemów społecznych występujących na terenie Gminy Komańcza. Nie są one wyjątkowe, ponieważ występują w skali całego kraju. Pomoc społeczna nie koncentruje się jedynie na udzielaniu wsparcia materialnego. Nastawia się na wzmocnienie i aktywizację w rozwiązywaniu problemów osób i rodzin poprzez prowadzenie pracy socjalnej. Ścisłe współdziałanie ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie Gminy oraz zaangażowanie środowiska lokalnego w rozwiązywanie problemów wzmacnia efektywność prowadzonej pracy socjalnej. Współdziałanie wszystkich podmiotów powołanych do rozwiązywania problemów społecznych i przeciwdziałania ich powstawaniu, sprzyja tworzeniu lokalnych koalicji, budowaniu systemów wsparcia, zwiększaniu skuteczności udzielanej pomocy i pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb społecznych.

Misją samorządu Gminy Komańcza w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2031 jest skuteczne przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju oraz aktywizowanie i integrowanie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Do wypełnienia tego celu zostały opracowane cztery główne cele strategiczne oraz prognoza zmian:

1. Cel 1: Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży – prognozuje się w tym celu podniesienie poziomu wiedzy w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych, wsparcie dla rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, wsparcie rodziców samotnie wychowujących dzieci, łatwiejszy dostęp do opieki przedszkolnej, podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, dalszy wzrost aktywności gospodarczej w Gminie, większa aktywność zawodowa mieszkańców Gminy.
2. Cel 2: poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w Gminie – zmiany jakie się zakłada w tym celu to zwiększenie poziomu świadomości mieszkańców Gminy w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, bezpieczniejsze drogi.
3. Cel 3: utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania – zakłada się efektywniejszy udział seniorów i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.
4. Cel 4: rozwój kapitału społecznego i ludzkiego – prognozuje się zwiększenie kompetencji kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie

aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej.

8.8 Strategia Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2022 – 2026 i zatwierdzony Uchwałą Nr XLIII/349/2022 Rady Gminy Komańcza w dniu 30 maja 2022 roku. We wprowadzeniu dokument ten zawiera rozważania teoretyczne opisujące zjawisko przemocy, jej ujęcia definicyjne, rodzaje i formy w jakich jest przejawiana, a także po krótko opisujące skutki jej stosowania. Następnie została przedstawiona skala zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o dane ogólnokrajowe. W kolejnym punkcie wymieniono założenia ustawowe, które uwzględniono w pracach nad tworzeniem programu, a także adresatów planowanych działań.

Dalsza część omawianego dokumentu poświęcona jest diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy (zarówno dorosłych jak i osób niepełnoletnich), a także danych demograficznych i krótkiego opisu charakterystyki Gminy.

Kolejny punkt programu przedstawia podmioty działające w Gminie na rzecz wsparcia osób doświadczających przemocy, wraz z opisem zakresu działania tych podmiotów, a mianowicie: Urzędu Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych. Instytucje lokalne mogą korzystać z szerokiego zakresu pomocy oferowanej przez podmioty spoza Gminy, takie jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sanoku, Komenda Powiatowa Policji w Sanoku, Sąd Rejonowy wraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Sanoku, Prokuratura Rejonowa, Katolicka Poradnia Specjalistyczna „Nazaret”, Poradnia Leczenia Uzależnień, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie SOS w Lesku, Dom Dziecka w Sanoku, czy Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie.

Istotnym punktem omawianego dokumentu jest wykaz numerów kontaktowych do lokalnych i ogólnopolskich instytucji i organizacji działających na rzecz wsparcia ofiar i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W kolejnej części Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zebrano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym, wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców Gminy. Respondenci wypowiedzieli się na temat ich oceny: przyczyn stosowania przemocy, form działań przemocowych, poziomu skuteczności działań profilaktycznych i zaradczych podejmowanych w Gminie, stopnia nasilenia zjawiska. Ankietowani podali swoje propozycje działań, które warto byłoby rozważyć celem przeciwdziałania i zniwelowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Badania nad przemocą prowadzono również w miejscowych szkołach. Uczniowie w anonimowych ankietach wypowiedzieli się na temat negatywnych zjawisk występujących wśród dzieci i młodzieży, a także na temat przejawów dysfunkcji i patologii w ich rodzinach. W omawianym punkcie programu poza odpowiedziami dzieci i młodzieży szkolnej przedstawiono mocne strony placówek oświatowych, ich zasoby będące instrumentem wspierania dzieci w ich rozwoju ale też zapobiegania przemocy i reagowania na jej przejawy. W kontekście omawianego problemu istotną kwestią jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i ich ochrony przed doświadczaniem przemocy, dlatego szczegółowo omówiono w dokumencie procedurę postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Ma ona zastosowanie w sytuacji, gdy pracownik socjalny podczas pełnienia obowiązków służbowych w środowisku stwierdzi bezpośrednie zagrożenia zdrowia i życia dziecka, bądź gdy poweźmie informację o możliwym zagrożeniu.

Następny punkt programu poświęcono analizie SWOT. Analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu Gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie, zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne, kapitał społeczny i ludzi. W dalszej części dokonano oceny wdrożenia założeń poprzedniego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Zwrócono uwagę na trudności w realizacji, na osiągnięcia, a także na zamierzone przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować oraz propozycje działań wartych rozważenia w kontekście planowania kolejnego programu antyprzemocowego.

W oparciu o powyższe dane sformułowano cele działań programowych na lata 2022 – 2026. Jako cel główny programu wyznaczono podejmowanie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie skierowanych do mieszkańców Gminy Komańcza oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i podjęcie działań operacyjnych:

- 1) Ochrona i pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy lub zagrożonych przemocą poprzez:
  - a) kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego;
  - b) realizacja procedury „niebieskie karty” przez uprawnione podmioty;
  - c) zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom;
  - d) pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą;
  - e) specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą;
  - f) praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc;
  - g) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - h) prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
  - i) pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych;

- 2) Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:
  - a) upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie;
  - b) prowadzenie pogadanek, prelekcji na temat przemocy w rodzinie;
  - c) przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - d) wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków;
  - e) podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze;
  - f) podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:
  - a) doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą;
  - b) organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy w rodzinie i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej;
  - c) wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie;
- 4) Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy poprzez:
  - a) integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie Gminy i podmiotów spoza Gminy wspierających mieszkańców;
  - b) poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w Gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.

Przemoc domowa stanowi bardzo istotny problem społeczny, który stwarza duże zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania wszystkich członków rodziny. Polega ona na jednorazowym lub powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażającym te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszającym ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującym szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zespół Interdyscyplinarny w Komańczy, w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, sądu, służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych realizował zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W 2023 roku powołany został nowy skład Zespołu, w związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W roku 2023:

- odbyły się 4 posiedzenia Zespołu;
- powołano 5 grup roboczych;
- odbyto 15 spotkań grup roboczych;
- liczba osób stosujących przemoc – 4;
- liczba osób doświadczających przemocy – 5.

Osoby doznające przemocy domowej skorzystały z następujących form pomocy:

- wsparcia socjalnego – 1 rodzina;
- pomocy finansowej i dożywiania w szkole – 1 rodzina;
- pomocy psychologa – 2 osoby;
- wsparcie asystenta rodziny – 2 rodziny;
- pomocy Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Krośnie – 1 rodzina

Pracę socjalną prowadzono ze wszystkimi rodzinami, u których zdiagnozowano podejrzenie występowania przemocy domowej. Na bieżąco przez czas trwania procedury w rodzinach prowadzony był comiesięczny monitoring sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych i dzielnicowych. Kontynuowano stałą współpracę z kuratorami rodzinnymi, sądowymi, Sądem Rodzinnym w Sanoku, Policją, pedagogami szkolnymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku.

W 2023 roku procedurę Niebieskiej Karty wszczynali przedstawiciele następujących instytucji:

- Policja – 2
- GOPS – 1.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie anonimowych ankiet przeprowadzonych w społeczności lokalnej opracował 1 diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie za 2023 rok. Opracowano również 1 analizę lokalnych czynników utrudniających i sprzyjających skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w Gminie Komańcza, przeprowadzono analizę świadomości zjawiska przemocy wśród młodzieży szkolnej poprzez przeprowadzenie ankiety nt. zjawiska przemocy domowej. Gmina w pierwszej kolejności zapewnia 1 lokal socjalny osobom z problemem przemocy wymagającym udzielenia schronienia.

8.9 Program Wspierania Rodziny

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował założenia przyjęte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Komańcza na lata 2022-2024, który podjęty został Uchwałą nr XLV/368/2022 Rady Gminy Komańcza w dniu 30 sierpnia 2022 roku. Program został opracowany przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, na podstawie szczegółowej analizy sytuacji rodziny i dziecka. W programie dokonano diagnozy sytuacji rodziny i dziecka, w szczególności uwzględniając zasoby wspierające rodzinę zarówno na terenie Gminy jak i poza nią. Gminny Program Wspierania Rodziny zawiera szczegółowe informacje dotyczące wsparcia udzielonego rodzinom w latach 2018 – 2020 w różnych formach, głównie poprzez wypłatę świadczeń. W dokumencie zostały przedstawione informacje dotyczące realizowanych zadań z zakresu pieczy zastępczej i finansowania pobytu dzieci w niej umieszczonych. Ponadto przeanalizowano zadania asystenta rodziny, przedstawiono zadania ośrodka związane z Kartą Dużej Rodziny, a także zreferowano założenia ustawy „Za życiem” i zadań GOPS wynikających z tej ustawy.

Na terenie Gminy Komańcza działają podmioty wspierające rodzinę i dzieci, takie jak: Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Posterunek Policji w Komańczy, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Komańczy, punkty apteczne w Komańczy i Rzepedzi, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Szczawnem, biblioteki publiczne w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem, Stowarzyszenie 50+ w Komańczy, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło w Wisłoku Wielkim, Stowarzyszenie Sportowo – Rekreacyjne „Żbik – Komańcza”, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych w Komańczy „Wilk”, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Łupkowa i Okolic, Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne na Rzecz Rozwoju Wsi Szczawne – Kulaszne, Stowarzyszenie „Wspólnie dla Turzańska”, OSP w Komańczy, Rzepedzi, Szczawnem, Wisłoku Wielkim i Nowym Łupkowie oraz Koła Gospodyń Wiejskich w Czystogarbie i Nowym Łupkowie. Ważną rolę w zakresie wsparcia rodzin i dzieci odgrywa Kościół. Na terenie Gminy Komańcza funkcjonują parafie trzech obrządków: rzymsko – katolickiego, grecko – katolickiego oraz prawosławnego. Mieszkańcy gminy mogą korzystać ze wsparcia proponowanego przez te trzy wspólnoty wyznaniowe.

Na podstawie danych zgromadzonych dzięki procesowi diagnozy sytuacji rodziny, sformułowano cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Głównym celem programu jest poprawa kondycji i jakości życia rodzin zamieszkujących w Gminie Komańcza poprzez rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny. Jako cele szczegółowe zmierzające do realizacji podstawowego założenia wyróżniono:

- 1) Podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny poprzez:

- a) monitorowanie warunków życia, potrzeb i dysfunkcji rodzin zamieszkujących w gminie;
  - b) aktywizację zawodową członków rodzin dotkniętych bezrobociem;
  - c) udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w postaci świadczeń rzeczowych;
  - d) zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
  - e) wspieranie rodzin przez asystentów rodziny;
  - f) wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych;
  - g) zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia;
  - h) wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci;
  - i) wspieranie rodzin wielodzietnych;
  - j) doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną;
- 2) Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:
- a) monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w Gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3;
  - b) wzbogacenie oferty edukacyjno – wychowawczej;
  - c) zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia;
  - d) realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;
  - e) wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych;
  - f) realizowanie działań artystyczno – kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży;
  - g) realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
  - h) popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych;
- 3) Promocja rodziny, przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom zagrażającym jej prawidłowemu funkcjonowaniu poprzez:
- a) promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje;
  - b) edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
  - c) wzmacnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych;
  - d) podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom oraz działań interwencyjnych;
  - e) podejmowanie na terenie Gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno – informacyjnym na temat uzależnień oraz przestępczości i jej skutków;

- f) integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w Gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i kościołów;
- 4) Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego poprzez:
- a) promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia;
  - b) przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
  - c) organizowanie bezpłatnych badań dla mieszkańców Gminy;
  - d) podejmowanie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom;
  - e) współpracę z policją w zakresie monitorowania i patrolowania obszarów Gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży;
  - f) rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną;
  - g) kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

9. Realizacja uchwał Rady Gminy Komańcza

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt Gminy jest organem wykonawczym, do którego zadań należy m.in. wykonywanie Uchwał Rady Gminy.

Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Wójt Gminy Komańcza przy pomocy Urzędu Gminy Komańcza realizował uchwały podjęte przez Radę Gminy Komańcza w 2023 roku w sposób określony uchwałami.

Podjęte przez Radę Gminy Komańcza uchwały, Wójt Gminy Komańcza, zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym, przekazał w nieprzekraczanym terminie 7 dni do organów nadzoru, jakimi są, w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Podkarpacki, a w zakresie spraw finansowych – Regionalna Izba Obrachunkowa.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej, zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy gminy wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa. Szczegółowy sposób wykonania uchwał zawiera tabela nr 18.

Tabela 18. Uchwały Rady Gminy Komańcza VIII kadencji.

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
1.	LII/428/2023	27.01.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
2.	LII/429/2023	27.01.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
3.	LII/430/2023	27.01.2023	Ustalenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu, uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży, uczniów oraz rodziców	Realizowana
4.	LII/431/2023	27.01.2023	Wyrażenia woli nieodpłatnego przejęcia przez Gminę Komańcza nieruchomości Skarbu Państwa na cele związane z realizacją zadań Gminy	Zrealizowana
5.	LII/432/2023	27.01.2023	Zmiany w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej w ramach wieloletniego rządowego programu „posiłki w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023	Realizowana
6.	LII/433/2023	27.01.2023	Wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Komańcza	Zrealizowana
7.	LIII/434/2023	14.02.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
8.	LIII/435/2023	14.02.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
9.	LIII/436/2023	14.02.2023	Ustanowienia oraz zasad nadawania, wręczania i noszenia Odznaki Honorowej Gminy Komańcza	Realizowana
10.	LIII/437/2023	14.02.2023	Przyjęcia apelu	Z dniem podjęcia
11.	LIII/438/2023	14.02.2023	Utworzenia Bieszczadzkiego Związku Powiatów i Gmin Pogranicza	Z dniem podjęcia
12.	LIII/439/2023	14.02.2023	Przyjęcia Statutu Bieszczadzkiego Związku Powiatów i Gmin Pogranicza	Z dniem podjęcia
13.	LIV/440/2023	10.03.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
14.	LIV/441/2023	10.03.2023	Przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego „Turystyczne Bieszczady” na lata 2022 - 2030	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
15.	LIV/442/2023	10.03.2023	Przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
16.	LIV/443/2023	10.03.2023	Wyrażenia woli nieodpłatnego przejęcia przez Gminę Komańcza nieruchomości Skarbu Państwa na cele związane z realizacją zadań Gminy	Zrealizowana
17.	LIV/444/2023	10.03.2023	Powołania Komisji Odznaki Honorowej Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
18.	LV/445/2023	29.03.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
19.	LV/446/2023	29.03.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
20.	LV/447/2023	29.03.2023	Przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Komańcza na 2023 rok	Zrealizowana
21.	LV/448/2023	29.03.2023	Uchwalenia „Programu Współpracy Gminy Komańcza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok”	Zrealizowana
22.	LV/449/2023	29.03.2023	Rozpatrzenia wniosku wniesionego dnia 9 marca 2023 r.	Z dniem podjęcia
23.	LVI/450/2023	28.04.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
24.	LVI/451/2023	28.04.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
25.	LVI/452/2023	28.04.2023	Zmian uchwały własnej nr V/46/2019 z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie poboru i opłat w drodze inkasa oraz określenia wynagrodzenia dla inkasentów	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
26.	LVI/453/2023	28.04.2023	Wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres pięciu lat w drodze przetargu nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
27.	LVI/454/2023	28.04.2023	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2023 z przeznaczeniem na realizację zadania polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowej zadania „Rozbudowa, przebudowa budynku kina Mozaika w miejscowości Rzepedź wraz ze zmianą sposobu użytkowania na ogólnodostępny obiekt kultury”	Z dniem podjęcia
28.	LVI/455/2023	28.04.2023	Rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
29.	LVII/456/2023	16.05.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
30.	LVII/457/2023	16.05.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
31.	LVII/458/2023	16.05.2023	Zatwierdzenia sprawozdania finansowego Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy za 2022 rok	Z dniem podjęcia
32.	LVII/459/2023	16.05.2023	Wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres powyżej trzech, do dziesięciu lat w drodze bezprzetargowej nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
33.	LVII/460/2023	16.05.2023	Wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność	W realizacji

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
			Gminy Komańcza oraz uchylene uchwały własnej w części	
34.	LVIII/461/2023	27.06.2023	Udzielenia wotum zaufania dla Wójta Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
35.	LVIII/462/2023	27.06.2023	Rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Komańcza wraz ze sprawozdaniem w wykonania budżetu za 2022 rok	Z dniem podjęcia
36.	LVIII/463/2023	27.06.2023	Udzielenia absolutorium dla Wójta Gminy Komańcza za 2022 rok	Z dniem podjęcia
37.	LVIII/464/2023	27.06.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
38.	LVIII/465/2023	27.06.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
39.	LVIII/466/2023	27.06.2023	Nadania Odznaki Honorowej Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
40.	LVIII/467/2023	27.06.2023	Nadania Odznaki Honorowej Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
41.	LVIII/468/2023	27.06.2023	Trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Komańcza	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
42.	LVIII/469/2023	27.06.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
43.	LVIII/470/2023	27.06.2023	Wystąpienia Gminy Komańcza z Bieszczadzkiego Związku Komunikacyjnego	Z dniem podjęcia
44.	LVIII/471/2023	27.06.2023	Przystąpienia do partnerstwa Gminy Komańcza z samorządem z terenu Ukrainy z Obwodu Lwowskiego - Strilky	Wojewoda stwierdził nieważność uchwały w części
45.	LX/472/2023	27.07.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
46.	LX/473/2023	27.07.2023	Zarządzenia poboru opłaty skarbowej w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasenta	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
47.	LX/474/2023	27.07.2023	Przyjęcia i wdrożenia do realizacji Planu Zrównoważonej Mobilności 2030+ obejmującego Gminę Miasta Sanoka, Gminę Sanok, Gminę Zagórz, Gminę Lesko, Gminę Bukowsko, Gminę Zarszyn, Gminę Besko, Gminę Tyrawa Wołoska, Gminę Komańcza, Powiat Sanocki oraz część Powiatu Leskiego	Z dniem podjęcia
48.	LX/475/2023	27.07.2023	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Zrealizowana
49.	LX/476/2023	27.07.2023	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Zrealizowana
50.	LX/477/2023	27.07.2023	Wyrażenia woli nieodpłatnego przejęcia przez Gminę Komańcza nieruchomości	Częściowo zrealizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
			Skarbu Państwa na cele związane z realizacją zadań Gminy	
51.	LX/478/2023	27.07.2023	Wyrażenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Skarbu Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Komańcza	W trakcie realizacji
52.	LX/479/2023	27.07.2023	Negatywnego zaopiniowania projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru natura 2000 Beskid Niski PLB180002	Z dniem podjęcia
53.	LXI/480/2023	25.08.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
54.	LXI/481/2023	25.08.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
55.	LXI/482/2023	25.08.2023	Wyznaczenia dodatkowego przedstawiciela Gminy Komańcza oraz jego zastępcy w Zgromadzeniu Bieszczadzkiego Związku Powiatów i Gmin Pogranicza	Z dniem podjęcia
56.	LXI/483/2023	25.08.2023	Wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego z Gminą Zagórz w sprawie powierzenia Gminie Zagórz realizacji zadania publicznego w zakresie dowozu ucznia niepełnosprawnego z miejscowości Szczawne do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sanoku	Realizowana
57.	LXII/484/2023	27.09.2023	Zaciągnięcia zobowiązania na 2024 rok	Z dniem podjęcia
58.	LXII/485/2023	27.09.2023	Zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobu jej rozliczenia oraz sposobów kontroli w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
59.	LXII/486/2023	27.09.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
60.	LXII/487/2023	27.09.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
61.	LXII/488/2023	27.09.2023	Wyrażenia zgody na najem na okres pięciu lat w drodze bezprzetargowej lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
62.	LXII/489/2023	27.09.2023	Wyznaczenia przedstawiciela Gminy Komańcza do Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Zagłębie Ambitnej Turystyki”	Z dniem podjęcia
63.	LXII/490/2023	27.09.2023	Przyjęcia Strategii Rozwoju Ponadlokalnego „Turystyczne Bieszczady” na lata 2023-2030	Z dniem podjęcia
64.	LXII/491/2023	27.09.2023	Przystąpienia do partnerstwa Gminy Komańcza z samorządem z terenu Słowacji – Obec Habura	Wojewoda stwierdził nieważność uchwały w części
65.	LXII/492/2023	27.09.2023	Wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Komańcza	W trakcie realizacji

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
66.	LXII/493/2023	27.09.2023	Zmiany uchwały Nr XVIII/91/08 Rady Gminy Komańcza z dnia 20 marca 2008 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
67.	LXII/494/2023	27.09.2023	Powierzenia Wójtowi Gminy Komańcza uprawnień do ustalania wysokości cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej	Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego
68.	LXII/495/2023	27.09.2023	Uchwalenia Regulaminu Cmentarzy Komunalnych, położonych na terenie Gminy Komańcza	Wojewoda stwierdził nieważność uchwały
69.	LXIII/496/2023	31.10.2023	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2023 z przeznaczeniem na realizację zadania polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowej zadania „Przebudowa mostu na drodze gminnej nr 117301R Rzepedź-Przybyszów”	Z dniem podjęcia
70.	LXIII/497/2023	31.10.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
71.	LXIII/498/2023	31.10.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
72.	LXIII/499/2023	31.10.2023	Wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza oraz wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Komańcza	Częściowo zrealizowana
73.	LXIII/500/2023	31.10.2023	Przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030	Z dniem podjęcia
74.	LXIV/501/2023	24.11.2023	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2023 z przeznaczeniem na realizację zadania polegającego na „Opracowaniu dokumentacji projektowej na remont istniejącego brodu w miejscowości Komańcza na potoku Barbarka oraz uzyskaniem prawomocnego pozwolenia wodnoprawnego”	Z dniem podjęcia
75.	LXIV/502/2023	24.11.2023	Wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego przekraczającego rok budżetowy 2023 z przeznaczeniem na realizację zadania polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowej przebudowy/remontów dróg na terenie Gminy Komańcza	Z dniem podjęcia
76.	LXIV/503/2023	24.11.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
77.	LXIV/504/2023	24.11.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
78.	LXIV/505/2023	24.11.2023	Uchwalenia „Programu Współpracy Gminy Komańcza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok”	Realizowana
79.	LXIV/506/2023	24.11.2023	Zmieniająca uchwałę własną w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania	Realizowana od 01.01.2024
80.	LXIV/507/2023	24.11.2023	Podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej przez osoby objęte wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 - 2028	Realizowana od 01.01.2024
81.	LXIV/508/2023	24.11.2023	Przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Komańcza na lata 2023 - 2031	Z dniem podjęcia
82.	LXIV/509/2023	24.11.2023	Wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza oraz uchylecia uchwały własnej w części	W realizacji
83.	LXVI/510/2023	19.12.2023	Zaciągnięcia zobowiązania na 2024 rok	Z dniem podjęcia
84.	LXVI/511/2023	19.12.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
85.	LXVI/512/2023	19.12.2023	Zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Komańcza	Zrealizowana
86.	LXVI/513/2023	19.12.2023	Wyrażenia zgody na wydzierżawienie w drodze bezprzetargowej nieruchomości stanowiących własność Gminy Komańcza	Zrealizowana
87.	LXVI/514/2023	19.12.2023	Przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Sołectwa Rzepedź nad Osławicą w sprawie zmiany Statutu Sołectwa	Zrealizowana
88.	LXVI/515/2023	19.12.2023	Wyrażenia woli przejęcia dzwону z dawnej cerkwi greckokatolickiej pw św. Mikołaja w Maniowie, odnalezionego w dniu 8 listopada 2023 r. przez Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku	Z dniem podjęcia
89.	LXVI/516/2023	19.12.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana
90.	LXVI/517/2023	19.12.2023	Wyrażenia zgody na odpłatne nabycie na rzecz Gminy Komańcza nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych	Nie zrealizowana
91.	LXVII/518/2023	29.12.2023	Uchwalenia budżetu Gminy Komańcza na rok 2024	Realizowana

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Realizacja
92.	LXVII/519/2023	29.12.2023	Uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Komańcza na 2024 rok	Realizowana
93.	LXVII/520/2023	29.12.2023	Przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok	Realizowana
94.	LXVII/521/2023	29.12.2023	Określenia szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych	Realizowana
95.	LXVII/522/2023	29.12.2023	Zmian w uchwale budżetowej na 2023 rok	Zrealizowana

10. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

Gmina Komańcza jest członkiem następujących stowarzyszeń i związków:

1. Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska

Stowarzyszenie skupia na zasadach członków wspierających jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Województwa Podkarpackiego (59 JST) i Województwa Małopolskiego (1 JST – Gmina Ropa). Stowarzyszenie stanowi również krajową strukturę Związku Międzyregionalnego Euroregion Karpacki funkcjonującego na obszarach przygranicznych Polski, Ukrainy, Słowacji, Rumunii i Węgier. Stowarzyszenie pełni funkcje Instytucji Wdrażającej niektóre komponenty programów współpracy transgranicznej Unii Europejskiej. Stowarzyszenie, oprócz środków którymi dysponuje w ramach „własnych” funduszy, oferuje samorządom członkowskim kompleksowe wsparcie i pomoc przy przygotowaniu wszelkich innych transgranicznych i międzyregionalnych projektów i przedsięwzięć międzynarodowych o charakterze społecznym, czy gospodarczym. W ramach Stowarzyszenia realizowane są projekty programu współpracy transgranicznej Polska – Słowacja Interreg w dziedzinie transportu i komunikacji, edukacji, ochrony środowiska, zachowania i wykorzystania dziedzictwa kulturowego.

2. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Nasze Bieszczady”

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nasze Bieszczady jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jest organizacją pozarządową realizującą swoje cele statutowe jako stowarzyszenie „specjalne” posiadające osobowość prawną, nad którym sprawuje nadzór Marszałek Województwa Podkarpackiego. Lokalna Grupa Działania Nasze Bieszczady swoim działaniem obejmuje 5 gmin, 2 z powiatu sanockiego: Gmina Komańcza i Gmina Zagórz oraz 3 gminy powiatu leskiego: Gmina Baligród, Gmina Cisna i Gmina Lesko.

W ramach stowarzyszenia realizowane są projekty partnerskie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

3. Bieszczadzki Związek Komunikacyjny

Bieszczadzki Związek Komunikacyjny został utworzony w 2021 roku pomiędzy gminami: Ustrzyki Dolne, Lesko, Zagórz, Olszanica, Solina, Baligród, Cisna, Czarna, Lutowiska, Komańcza oraz Powiatem Bieszczadzkim i Leskim. Celem Związku jest organizowanie publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych lub w sieci komunikacyjnej w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich na obszarze powiatów i gmin będących jego uczestnikami. Gmina Komańcza wystąpiła ze Związku z dniem 31.12.2023 roku.

4. Plan Zrównoważonej Mobilności

W 2021 roku zostało zawiązane porozumienie międzygminne w celu opracowania i realizacji wspólnego dokumentu pn.: „Plan Zrównoważonej Mobilności” poprzez wypracowanie spójnej koncepcji systemu transportowego wraz z wyznaczeniem kierunków działań i kreowania przyszłej współpracy dla zrównoważonego rozwoju w dziedzinie mobilności. Porozumienie obejmuje swoim zasięgiem Powiat Leski i Powiat Sanocki, ze szczególnym uwzględnieniem gmin i miast: Sanok, Zagórz, Lesko, Bukowsko, Zarszyn, Besko, Tyrawa Wołoska oraz Komańcza.

5. Zagłębie Ambitnej Turystyki

Związek międzygminny został utworzony w 2022 roku w celu gospodarczego i infrastrukturalnego rozwoju członków Zagłębia, w szczególności poprzez wspieranie ambitnej turystyki i przemysłu edukacyjno-wychowawczego, ze szczególnym uwzględnieniem nowego przemysłu edukacyjno-wychowawczego, jak również wzmocnienie na poziomie lokalnym inteligentnej specjalizacji Województwa Podkarpackiego pod nazwą „Jakość Życia” oraz realizację Regionalnej Strategii Innowacji 2021 – 2030 Województwa Podkarpackiego. Związek dąży do rozwijania, eksponowania i wykorzystywania zasobów gospodarczych, przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych swej ziemi. Zagłębie obejmuje gminy: Besko, Bukowsko, Dukla, Iwonicz Zdrój, Jaśliska, Komańcza, Rymanów i Zarszyn.

6. Błękitny San

Program Strategiczny „Błękitny San” powstał w 2013 roku. Celem głównym Programu, który uszczegóławia ogólną wizję rozwoju gmin Błękitnego Sanu, jest wzrost poziomu i warunków życia mieszkańców gmin objętych programem, poprzez poprawę dostępu do miejsc pracy i usług, przy efektywnym wykorzystaniu zróżnicowanych zasobów endogenicznych tego obszaru skutkujący poprawą spójności wewnętrznej i wzmocnieniu funkcjonalnych powiązań zewnętrznych, co prowadzić będzie do zmniejszenia poziomu zróżnicowań rozwoju społeczno-gospodarczego Podkarpacia w układzie

wewnątrzregionalnym, wzdłuż biegu rzeki San. Program obejmuje gminy: Czarna, Lutowiska, Dydnia, Nozdrzec, Komańcza, Sanok, Baligród, Cisna, Olszanica, Solina, Jarosław, Laszki, Radymno, Wiązownica, Dubiecko, Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Medyka, Orły, Przemyśl, Stubno, Żurawica, Tryńcza, Dynów, Kuryłówka, Leżajsk, Jeżowe, Krzeszów, Pysznica, Radomyśl, Zaleszany, Gorzyce, miasta i gminy: Ustrzyki Dolne, Zagórz, Lesko, Sieniawa, Nowa Sarzyna, Nisko, Rudnik, Ulanów oraz miasta: Sanok, Jarosław, Radymno, Przemyśl, Dynów, Leżajsk, Stalowa Wola.

7. Bieszczadzki Związek Powiatów i Gmin Pogranicza

Bieszczadzki Związek Powiatów i Gmin Pogranicza został zawiązany pomiędzy gminami: Bircza, Bukowsko, Komańcza, Ustrzyki Dolne, Lesko, Zagórz, Olszanica, Solina, Sanok, Tyrawa Wołoska, Baligród, Cisna, Czarna, Lutowiska oraz Powiatem Sanockim, Powiatem Leskim i Powiatem Bieszczadzkim. Celem Związku jest wszechstronny rozwój Bieszczadów i Beskidów, wspieranie rozwoju działalności turystycznej i rekreacyjno-sportowej w gminach i powiatach należących do Związku, współpraca transgraniczna z samorządami z Ukrainy i Słowacji, oraz podejmowanie działań na rzecz ochrony zdrowia, kultury fizycznej i sportu, rekreacji, ochrony środowiska, profilaktyki zdrowotnej i turystyki.

8. Turystyczne Bieszczady

Partnerstwo gmin tworzących Obszar Funkcjonalny „Turystyczna Bieszczady”, to wspólna inicjatywa samorządów z terenu powiatów leskiego i sanockiego na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu, przejawiająca się chęcią integracji działań mających na celu zapewnienie temu obszarowi konkurencyjności i dynamicznego rozwoju dzięki zacieśnieniu współpracy samorządowej. Porozumienie zostało podpisane w 2023 roku pomiędzy gminami: Baligród, Cisna, Komańcza, Olszanica i Solina w celu wprowadzenia nowatorskich rozwiązań służących większej efektywności prowadzonych inwestycji, lepszej realizacji bieżących usług publicznych, zwiększeniu swoich szans na uzyskanie dodatkowych środków zewnętrznych, a także mobilizacji i zwiększeniu aktywności mieszkańców w dbaniu o rozwój tego obszaru.

11. Część analityczna

11.1 Inwestycje

Inwestycje wykonane w 2023 roku w ramach środków własnych przedstawia Tabela nr 19.

Tabela 19. Wydatki poniesione na inwestycje w ramach środków własnych w 2023 roku.

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość (zł)
1.	Czystogarb	Wykonanie przyłącza energetycznego zasilania studni głębinowej w miejscowości Czystogarb	9 225,00
2.	Czystogarb	Opracowanie dokumentacji kosztorysowej na remont sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czystogarb	17 343,00
3.	Dożyca	Naprawa ubytków na drogach	18 450,00
4.	Komańcza	Wykonanie sieci oświetlenia drogowego w miejscowości Komańcza na działce nr ewid. 127/7, 127/8 obręb Duszatyn oraz dz. ewid. 419/20 obręb Radoszyce (Os. Jesionowa)	17 927,09
5.	Komańcza	Remont drogi w miejscowości Komańcza	75 113,57
6.	Komańcza	Remont nawierzchni asfaltowych na działkach nr 584, 239/3, 588 w miejscowości Komańcza	10 760,04
7.	Komańcza	Naprawa placu utwardzonego z kostki betonowej na działce w miejscowości Komańcza	17 067,70
8.	Komańcza	Remont budynku po byłym banku w miejscowości Komańcza	23 185,87
9.	Komańcza	Wymiana elementów drewnianych na placu zabaw w miejscowości Komańcza	1 150,00
10.	Komańcza	Wykonanie dokumentacji projektowej na utwardzenie terenu na działkach położonych w miejscowości Komańcza	61 254,00
11.	Komańcza	Wykonanie kosztorysu remontu budynku Ośrodka Zdrowia oraz budynku garażu dla karettek w miejscowości Komańcza	4 852,00
12.	Komańcza	Dotacja na zakup sprzętu komputerowego dla Posterunku Policji w Komańczy	11 000,00
13.	Komańcza	Zakup suszarki i pralki dla OSP Komańcza	1 657,29
14.	Komańcza	Zakup symulatora tachografu do samochodu specjalnego pożarniczego dla OSP Komańcza	1 650,00
15.	Komańcza	Opracowanie mapy do celów budowy oświetlenia drogowego w miejscowości Komańcza	1 400,00
16.	Komańcza	Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę dworca PKP w miejscowości Komańcza	65 000,00
17.	Komańcza	Dotacja na budowę altany dla OSP Komańcza	12 666,10
18.	Komańcza	Opracowanie dokumentacji projektowej budowy wodociągu i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komańcza	9 963,00
19.	Komańcza	Wykonanie przyłącza energetycznego zasilającego przepompownię ścieków w miejscowości Komańcza	6 765,00
20.	Komańcza	Remont Szkoły Podstawowej w Komańczy	8 740,63
21.	Kulaszne	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi w miejscowości Kulaszne	10 086,00
22.	Maniów	Zakup działki nr 226/2 i 228/4 położonych miejscowości Maniów	10 000,00
23.	Nowy Łupków	Naprawa chodnika	10 621,62
24.	Nowy Łupków	Naprawa uszkodzonego odwodnienia i nawierzchni drogi	3 690,00
25.	Nowy Łupków	Wykonanie dokumentacji projektowej na remont drogi	13 776,00
26.	Nowy Łupków	Wykonanie projektu zmiany organizacji ruchu wzdłuż drogi gminnej	1 968,00
27.	Nowy Łupków	Usługa koparki	5 289,00

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość (zł)
28.	Nowy Łupków	Naprawa uszkodzonego odwodnienia i udrożnienie dwóch przepustów pod drogą w miejscowości Nowy Łupków	1 000,00
29.	Nowy Łupków	Naprawa drogi wewnętrznej w Nowym Łupkowie	15 000,00
30.	Nowy Łupków	Wykonanie podwiertu na działce w Nowym Łupkowie	799,50
31.	Nowy Łupków	Zakup opon do samochodu pożarniczego OSP Nowy Łupków	1 968,00
32.	Nowy Łupków	Dotacja na zakup aparatów tlenowych dla OSP Nowy Łupków	7 500,00
33.	Nowy Łupków, Smolnik	Opracowanie dokumentacji kosztorysowej na remont sieci wodociągowej w miejscowości Nowy Łupków i Smolnik	9 840,00
34.	Urząd Gminy	Wykonanie systemu alarmowego w budynku Urzędu Gminy	49 001,30
35.	Urząd Gminy	Zakup szafy na przechowywanie broni w Urzędzie Gminy Komańcza	4 780,00
36.	Urząd Gminy	Zakup i montaż drzwi stalowych do magazynu broni w budynku Urzędu Gminy Komańcza	11 205,01
37.	Urząd Gminy	Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Komańcza	14 760,00
38.	Urząd Gminy	Zakup parasoli grzewczych do organizacji imprez	2 298,00
39.	Urząd Gminy	Zakup namiotów na potrzeby organizacji imprez plenerowych na terenie gminy	20 615,00
40.	Urząd Gminy	Zakup krzeseł na potrzeby organizacji imprez	8 600,00
41.	Urząd Gminy	Produkcja filmu edukacyjno-historycznego Bieszczadzkie Orłęta 1918/1919	5 000,00
42.	Radoszyce	Wykonanie projektu stałej organizacji ruchu wzdłuż drogi gminnej	1 845,00
43.	Radoszyce	Montaż studni żeliwnej z przykanalikiem na drodze gminnej	5 535,00
44.	Radoszyce	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi w miejscowości Komańcza	7 626,00
45.	Radoszyce	Zakup działki nr 316/1 i 218/9 położonych w miejscowości Radoszyce	14 400,00
46.	Radoszyce	Opracowanie projektu zagospodarowania terenu wraz z opisem do zadania park miniatur architektury drewnianej pogranicza polsko słowackiego w miejscowości Radoszyce	15 000,00
47.	Rzepedź	Budowa kolumbarium na cmentarzu komunalnym w miejscowości Rzepedź	176 656,01
48.	Rzepedź	Wykonanie uzupełnienia nawierzchni dróg w miejscowości Rzepedź	8 145,71
49.	Rzepedź	Wykonanie mapy do celów projektowych na przebudowę drogi wewnętrznej w miejscowości Rzepedź	4 401,00
50.	Rzepedź	Zakup materiałów do prac remontowych na cmentarz komunalny w miejscowości Rzepedź	26 419,88
51.	Rzepedź	Zakup ławki koronkowej na cmentarz komunalny w miejscowości Rzepedź	1 968,00
52.	Rzepedź	Wykonanie dokumentacji projektowej na rozbudowę budynku szkoły podstawowej w Rzepedzi	3 936,00
53.	Rzepedź	Opracowanie wniosku o dofinansowanie zakupu samochodu gaśniczego dla OSP w Rzepedzi	4 674,00
54.	Rzepedź	Dotacja na zakup suszarki dla OSP Rzepedź	4 459,00
55.	Rzepedź	Zakup agregatu prądotwórczego dla OSP Rzepedź	8 991,30

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość (zł)
56.	Rzepedź	Wykonanie zbiornika wody do samochodu specjalnego pożarniczego OSP Rzepedź	23 370,00
57.	Rzepedź	Dotacja na zakup kamer termowizyjnych dla OSP Rzepedź	6 000,00
58.	Rzepedź	"Budowa sali gimnastycznej wraz z niezbędnymi pomieszczeniami przy Szkole Podstawowej w Rzepedzi" dz. nr ewid. 165/45, 165/18, 165/19, 164/2, 164/1 w miejscowości Rzepedź – stan surowy zamknięty Budowa sali gimnastycznej wraz z niezbędnymi pomieszczeniami przy Szkole Podstawowej w Rzepedzi" dz. nr ewid. 165/45, 165/18, 165/19, 164/2, 164/1 w miejscowości Rzepedź – stan surowy zamknięty"	765 956,85
59.	Rzepedź	"Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Rzepedzi o pomieszczenia sali gimnastycznej i przedszkola wraz z przebudowa kotłowni olejowej – stan na gotowo"	249 417,09
60.	Rzepedź	Remont Szkoły Podstawowej w Rzepedzi	66 126,03
61.	Smolnik	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę mostu na rzece Osława w miejscowości Smolnik	3 075,00
62.	Smolnik	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę mostu na potoku Smolniczek w miejscowości Smolnik	3 075,00
63.	Szczawne	Zakup ubrań dla członków OSP Szczawne	10 094,99
64.	Szczawne	Wykonanie dokumentacji projektowej budowy oświetlenia drogi w Szczawnem	1 230,00
65.	Teren gminy	Zakup znaków drogowych	8 028,21
66.	Teren gminy	Zakup materiału uszorstniającego na drogi	13 900,88
67.	Teren gminy	Zakup masy asfaltowej na remonty dróg	1 193,10
68.	Teren gminy	Zakup kłińca na remonty dróg	10 578,00
69.	Teren gminy	Zakup kruszywa na remonty dróg	11 418,00
70.	Teren gminy	Wykonanie rocznego przeglądu stanu technicznego dróg gminnych i mostów	13 394,70
71.	Teren gminy	Zakup rur karbowanych	12 840,00
72.	Teren gminy	Zakup słupków do barier energochłonnych	2 207,85
73.	Teren gminy	Wykonanie i montaż przejazdów stalowych	12 343,69
74.	Teren gminy	Zakup materiałów na remonty mostów	10 886,56
75.	Teren gminy	Zakup materiałów do prac remontowych na terenie gminy	57 369,07
76.	Teren gminy	Odnowienie oznakowania na przejazdach kolejowo-drogowych	3 198,00
77.	Teren gminy	Opracowanie strategii rozwoju ponadlokalnego Turystyczne Bieszczady	14 760,00
78.	Teren gminy	Wykonanie tablic drewnianych informacyjnych zamontowanych na terenie gminy	6 000,00
79.	Teren gminy	Uruchomienie instalacji wodociągowej w szaletach	35 932,50
80.	Teren gminy	Usunięcie zakrzaceń na skarpie	5 800,14
81.	Teren gminy	Zakup środka pianotwórczego dla OSP	2 000,00
82.	Teren gminy	Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie Gminy Komańcza	77 495,60
83.	Teren gminy	Opracowanie Analizy Ryzyka Ujęć Wody	22 800,00
84.	Teren gminy	Wykonanie projektów robót geologicznych na wykonanie otworów poszukiwawczych za wodą	18 450,00
85.	Teren gminy	Opracowanie Planu zrównoważonej mobilności 2030+	9 490,65

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość (zł)
86.	Turzańsk	Wykonanie dokumentacji projektowej na remont drogi w miejscowości Turzańsk	8 610,00
87.	Turzańsk	Zakup materiałów do konserwacji mostu w miejscowości Turzańsk	3 217,68
88.	Wisłok Wielki	Opracowanie mapy do celów projektowych na przebudowę drogi wewnętrznej w miejscowości Wisłok Wielki	1 100,00
89.	Wisłok Wielki	Dotacja na zakup garażu dla OSP Wisłok Wielki	34 000,00
90.	Wisłok Wielki	Dotacja na ocieplenie garażu dla OSP Wisłok Wielki	5 999,45
91.	Wisłok Wielki, Wola Michowa	Wykonanie i montaż tablic ogłoszeniowych	5 000,00
92.	Wysoczany	Wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi wewnętrznej w miejscowości Wysoczany	8 500,00
Razem:			2 411 883,66

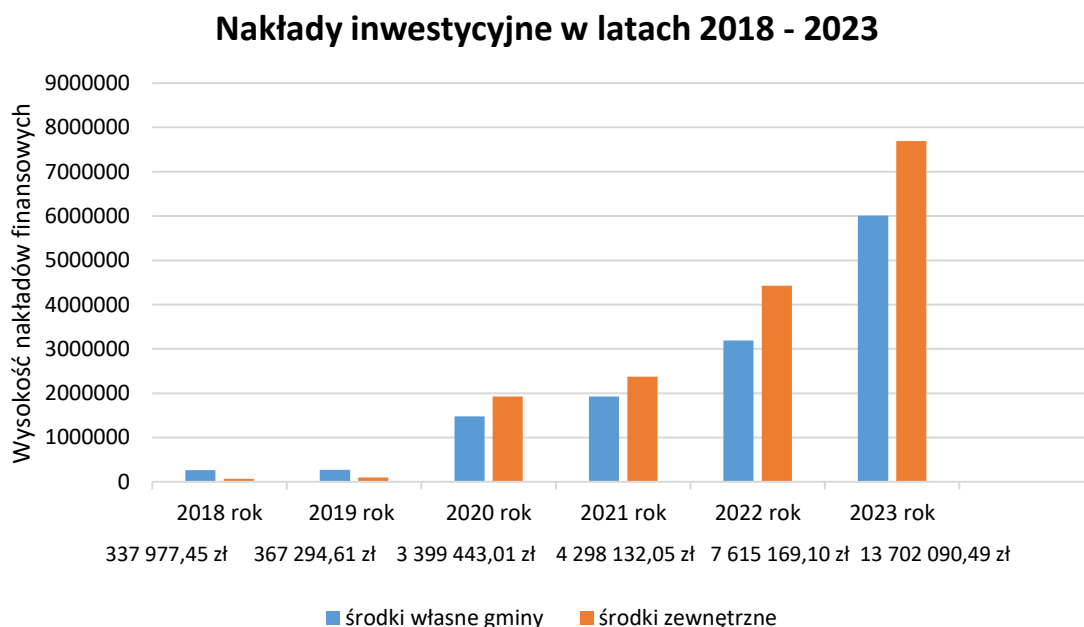
Investycje zrealizowane w 2023 roku w ramach środków zewnętrznych przedstawia Tabela nr 20.

Tabela 20. Wydatki poniesione na inwestycje w ramach środków zewnętrznych w 2023 roku.

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Dofinansowanie (zł)	Wartość zadania (zł)
1.	Czystogarb, Wisłok Wielki	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami	1 200 000,00	2 479 053,09
2.	Komańcza	Budowa sieci wodociągowej, budowa studni wierconej wraz z infrastrukturą techniczną towarzyszącą na działkach 138/6, 138/7, 138/14, 138/21 w m. Komańcza	69 250,00	137 532,14
3.	Komańcza	Modernizacja drogi dz. nr ewid. 573/16, 573/17, 231/12, 231/13, 231/19, 232/2, 573/4, 573/5, 573/6, 573/7, 573/8, 573/9, 573/20, obręb Komańcza	831 894,87	866 830,32
4.	Komańcza	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przepompowni ścieków wraz z infrastrukturą techniczną towarzyszącą na działkach o nr ewid. 584, 592/8, 588, 369/4, 587/1, 368/1, 370/1, 370/2, 587/3 Obręb Komańcza, 127/8, 127/11, 127/10 Obręb Duszatyn, 419/14, 419/20 Obręb Radoszyce	369 743,88	462 453,60
5.	Komańcza	Przebudowa budynku dworca PKP wraz ze zmianą sposobu użytkowania części budynku na funkcję usługową	893 415,10	1 681 070,37
6.	Komańcza	Remont grobu zbiorowego Romów	37 500,00	37 500,00

Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Dofinansowanie (zł)	Wartość zadania (zł)
7.	Radoszyce	Modernizacja drogi gminnej dz. nr ewid. 345 obręb Radoszyce	264 431,00	536 262,87
8.	Rzepedź	Modernizacja drogi gminnej dz. nr 87 ewid. obręb Rzepedź	373 034,00	950 607,42
9.	Smolnik	Modernizacja drogi gminnej dz. nr ewid. obręb Smolnik/ na działkach 127, 176, 114/1 w m. Smolnik	843 694,74	903 479,03
10.	Teren Gminy	Budowa i przebudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarze Gminy Komańcza	1 520 940,00	1 875 750,00
11.	Turzańsk	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych dz. nr ewid. 386, 387/2, 388 obręb Turzańsk	80 000,00	108 668,41
12.	Urząd Gminy	Cyfrowa gmina	133 979,90	134 081,60
13.	Wysoczany	Modernizacja drogi gminnej na działkach nr ewid. 46/28, 53/1, 54/1, 54/3, 54/5, 56/14, 56/16, 56/18, 46/28, 51/2, 51/3 obręb Wysoczany	1 073 117,15	1 116 917,98
Razem:			7 691 000,64	11 290 206,83

Informację w sprawie wysokości nakładów finansowych poniesionych na inwestycje w latach 2018 – 2023 przedstawia poniższy wykres (Wyk. 9).

Wykres 9. Wysokość nakładów inwestycyjnych w latach 2018 – 2023.

Wykonanie powyższych inwestycji i remontów drogowych, doposażenie OSP, przeprowadzenie niezbędnych prac porządkowych w zdecydowany sposób przyczyniło się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Gminy, a budowa sieci kanalizacyjnej

i wodociągowej pozwoliła na uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej oraz polepszenie warunków życia mieszkańców.

Rozpoczęta przebudowa dworca PKP w Komańczy stanowić będzie siedzibę Gminnego Ośrodka Kultury oraz służyć będzie zarówno mieszkańcom jak i turystom. Wpłynie również na poprawę estetyki miejscowości.

Wykonany został stan surowy przedszkola i sali gimnastycznej w Rzepedzi. Utworzenie przedszkola będzie dużym wsparciem dla rodziców, zwłaszcza pracujących, a nowa sala gimnastyczna pozwoli realizować zajęcia wychowania fizycznego w komfortowych warunkach.

11.2 Oświata i wychowanie

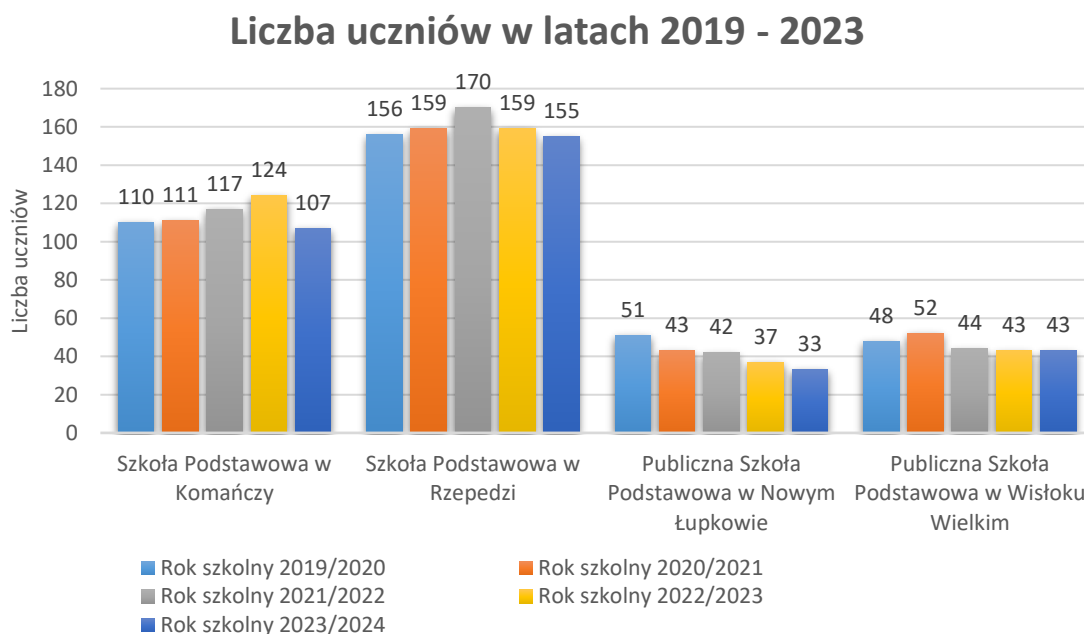
Na terenie Gminy Komańcza funkcjonują dwie szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę:

- Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Komańczy;
- Szkoła Podstawowa w Rzepedzi;

oraz dwie szkoły podstawowe prowadzone przez stowarzyszenia:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Łupkowie prowadzona przez Stowarzyszenie Na Rzecz Łupkowa i okolic;
- Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Brata Alberta Chmielowskiego w Wisłoku Wielkim.

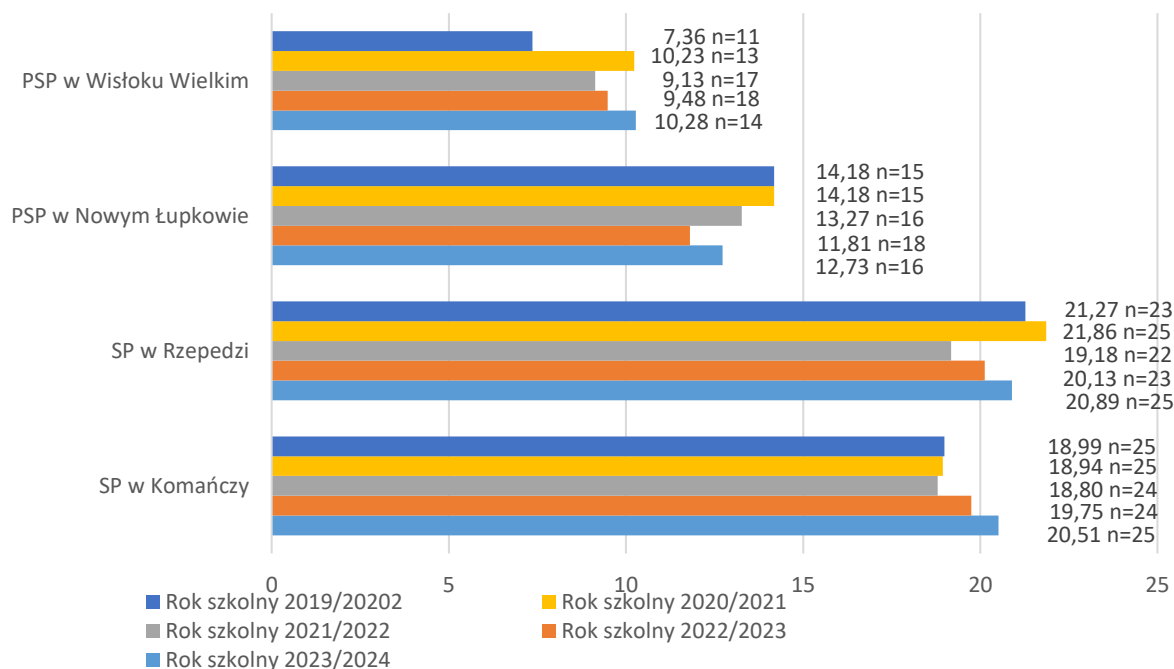
Liczba uczniów w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia poniższy wykres (Wyk. 10).

Wykres 10. Liczba uczniów w latach 2019 – 2023

Liczba etatów nauczycieli w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia poniższy wykres (Wyk. 11).

Liczba etatów nauczycieli w latach 2019 - 2023

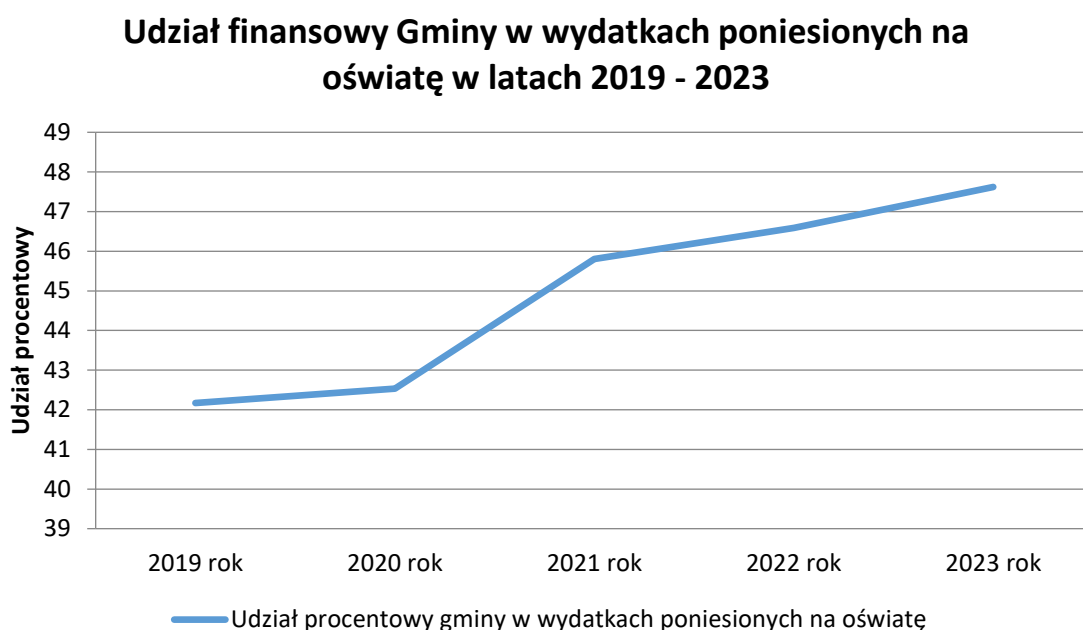
Wykres 11. Liczba etatów nauczycieli w latach 2019 – 2023; (n – liczba nauczycieli).

Wydatki poniesione na oświatę w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 21.

Tabela 21. Wydatki na oświatę w latach 2019 – 2023.

Rodzaj wydatku	Rok				
	2019	2020	2021	2022	2023
Szkoły samorządowe	4 697 569,33	4 829 838,03	5 398 962,91	5 687 535,05	6 217 893,82
w tym wynagrodzenia nauczycieli	2 601 342,33	2 697 738,13	2 831 260,93	3 031 487,66	3 345 345,59
Dotacje dla szkół stowarzyszeniowych	1 435 701,10	1 734 633,15	1 482 151,04	1 821 982,72	2 073 414,23
Dowożenie uczniów do szkół	362 074,66	269 210,67	415 381,52	655 148,40	745 872,47
Razem wydatki:	6 495 345,09	6 833 681,85	7 296 495,47	8 164 666,17	9 037 180,52
Dochody					
Subwencja oświatowa	3 756 298,00	3 927 389,00	3 954 559,00	4 360 343,00	4 733 888,00
Różnica pomiędzy sumą wydatków na oświatę a subwencją oświatową (wkład własny gminy)	2 739 047,09	2 906 292,85	3 341 936,47	3 804 323,17	4 303 292,52
Udział procentowy gminy w wydatkach poniesionych na oświatę	42,17 %	42,53 %	45,80 %	46,59 %	47,62 %

Wysokość udziału finansowego Gminy w wydatkach poniesionych na oświatę w latach 2019 - 2023 przedstawia poniższy wykres (Wyk. 12).

Wykres 12. Wysokość udziału finansowego Gminy w wydatkach poniesionych na oświatę w latach 2019 – 2023.

Szkoły prowadzone przez Gminę tj. Szkoła Podstawowa w Komańczy i Szkoła Podstawowa w Rzepedzi posiadają pracownie komputerowe i wewnętrzną sieć z dostępem do internetu obejmującą cały budynek. W strukturze szkół funkcjonuje blok żywienia, gdzie sporządza się 1 posiłek dziennie (jedno danie gorące). Działalność dydaktyczna obejmuje również bibliotekę szkolną, a opiekuńcza świetlicę.

Praca szkół zorganizowana jest w oparciu o arkusz organizacyjny zatwierdzany przez Wójta Gminy Komańcza na kolejne lata szkolne, po uprzednim zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną, Związki zawodowe i Podkarpackiego Kuratora Oświaty. Oddziały przedszkolne realizują wychowanie przedszkolne dla dzieci w wieku 3 – 5 lat (wszystkich chętnych zgłoszonych w okresie rekrutacji) i roczne obowiązkowe wychowanie dla dzieci 6 – letnich w wymiarze 5 godzin dziennie. Klasy I – VIII szkoły podstawowej pracują w systemie jednozmianowym.

Dowóz do szkół obejmuje wszystkie dzieci w wieku od 5 roku życia z terenu Gminy Komańcza bez względu na odległość (nawet z miejscowości, które nie podlegają obowiązkowi zapewnienia bezpłatnego dowożenia). Dzieci dowożone są czterema środkami transportu. Jeden – bus stanowiący własność Gminy obsługiwany przez pracowników Urzędu (kierowcę i opiekuna) dowozi dzieci z miejscowości: Osławica, Mików, Smolnik, Wola Michowa do Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Łupkowie. Trzy środki transportu zapewnia firma zewnętrzna na podstawie umowy o świadczenie usług, która zapewnia także opiekę dzieciom, zatrudniając opiekuna. Takie rozwiązanie

funkcjonuje przy dowożeniu dzieci z miejscowości: Wola Michowa, Nowy Łupków, Osławica, Radoszyce, Komańcza, Czystogarb, Wisłok Wielki, Moszczanec, Rzepedź, Turzańsk, Szczawne, Kulaszne, Wysoczany do: Szkoły Podstawowej w Komańczy, Szkoły Podstawowej w Rzepedzi, Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Łupkowie i Publicznej Szkoły Podstawowej w Wisłoku Wielkim.

Gmina realizuje zadania oświatowe wynikające z ustaw i rozporządzeń wykonawczych regulujących te kwestie poprzez zabezpieczenie działalności szkół, a także zapewnia dostępność do edukacji dla uczniów niepełnosprawnych.

Zadania są realizowane przy pomocy środków otrzymywanych z budżetu państwa – subwencji oświatowej, dotacji celowych oraz ze środków własnych gminy.

ŚRODKI POZABUDŻETOWE POZYSKANE W RAMACH PROJEKTÓW I PROGRAMÓW

1. „Szkolny Klub Sportowy”

W 2023 roku podpisano Porozumienie pomiędzy Podkarpackim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym a Gminą Komańcza na realizację zajęć sportowo – rekreacyjnych, finansowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, w których uczestniczyła 1 grupa ćwiczebna (26 uczniów) ze Szkoły Podstawowej w Rzepedzi. W ramach projektu otrzymano **4 200,00 zł** dofinansowania na wynagrodzenie nauczyciela prowadzącego zajęcia sportowo – rekreacyjne, wkład własny Gminy wyniósł **250,00 zł**.

2. „Akademia Małych Zdobywców”

W 2023 roku podpisano porozumienie pomiędzy Podkarpackim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym a Gminą Komańcza na realizację zajęć sportowo - rekreacyjnych finansowanych przez Województwo Podkarpackie, w których uczestniczyła 1 grupa ćwiczebna (5 uczniów klasy II) ze Szkoły Podstawowej w Komańczy. W ramach projektu otrzymano **1 800,00 zł** dofinansowania na wynagrodzenie nauczyciela prowadzącego zajęcia sportowo – rekreacyjne i na sprzęt sportowy, wkład własny Gminy wyniósł **300,00 zł**.

3. „Aktywna tablica”

Projekt współfinansowany z budżetu państwa. W ramach programu zakupione zostały pomoce dydaktyczne do terapii psychoneurologicznej dla uczniów z zaburzeniami uwagi i koncentracji, z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla uczniów z zaburzeniami procesów uczenia się, w tym dysleksją, dyskalkulią do Szkoły Podstawowej w Komańczy. Całkowita wartość projektu **43 750,00 zł**, w tym dofinansowanie **35 000,00 zł**.

4. „Laptop dla ucznia”

Program „Laptop dla ucznia” to rządowa inicjatywa, której celem jest wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju kompetencji cyfrowych poprzez przekazanie uczniom klas czwartych szkoły podstawowej bezpłatnych laptopów. Sprzęt może być wykorzystany do nauki, rozwoju kompetencji cyfrowych oraz talentów i zainteresowań. Przekazano

łącznie 12 laptopów dla uczniów szkoły podstawowej w Komańczy i Rzepedzi. Całkowita wartość otrzymanych środków to **34 907,40 zł**.

5. „Laptop dla nauczyciela”

Program „Laptop dla nauczyciela” to rządowa inicjatywa, której celem jest wsparcie nauczycieli w realizacji podstawy programowej, urozmaicenia prowadzonych lekcji, poszerzanie wiedzy i rozwój kompetencji cyfrowych uczniów. W ramach programu 36 nauczycieli ze szkoły podstawowej w Komańczy i Rzepedzi otrzymali bon o wartości 2 500,00 zł brutto na zakup laptopa lub laptopa przeglądarkowego. Całkowita wartość otrzymanych środków to **90 000,00 zł**.

11.3 Kultura

Zadania Gminy w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych, czytelniczych i turystycznych, wychowania i edukacji, upowszechniania i rozwoju kultury sportowej, promocji regionu realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i środowiskami twórczymi.

W skład struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Komańczy wchodzi: Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Szczawnem, Biblioteka Publiczna w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Rzepedzi, Biblioteka Publiczna w Szczawnem.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Komańczy było zatrudnionych 10 osób:

- dyrektor GOK – 1 osoba;
- kierownik OK w Rzepedzi i OK w Szczawnem – 1 osoba;
- księgowa – 1 osoba na $\frac{3}{4}$ etatu;
- pracownicy biurowi – 2 osoby;
- bibliotekarki – 3 osoby;
- konserwator – 1 osoba;
- sprzątaczką – 1 osoba.

Na działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Komańczy w 2023 roku pozyskano dochody w kwocie **263 774,20 zł**, natomiast wydatki wyniosły **1 485 603,89 zł**.

W 2023 roku Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy zrealizował następujące projekty:

1. Program „Bardzo Młoda Kultura”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Z tradycjami i historią w świecie kolorowych szkieleł”. W jego ramach zorganizowane zostały warsztaty malowania motywów przyrodniczych na szkle w Ośrodku Kultury w Szczawnem, w Rzepedzkim Ośrodku Kultury oraz w remizie OSP w Komańczy. Ponadto dla młodzieży zorganizowano

wyjazdy na warsztaty do Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej oraz do Centrum Dziedzictwa Szkła w Krośnie.

2. Program „Edukacja Kulturalna”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Warsztaty międzypokoleniowe – łączy nas wspólna Kultura”. Zadanie zakładało organizację warsztatów z pięciu różnych dyscyplin sztuki użytkowej tj.: tworzenia biżuterii koralikowej, pisania ikon, tworzenia witraży, tworzenia obrazów metodą batiku, garncarskie i ceramiczne. Warsztaty odbyły się w miejscowości: Komańcza, Rzepedź i Szczawnem. W ramach projektu zorganizowano wyjazd edukacyjno – integracyjny do Istebnej i Koniakowa. Na podsumowanie projektu przygotowano wystawę prac wykonanych podczas warsztatów.

Wartość dofinansowania: 24 000,00.

3. Program „Groby i cmentarze wojenne w kraju”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Poszukiwanie zaginionych cmentarzy wojennych na terenie Woli Michowej”. Celem projektu było przywrócenie pamięci o żołnierzach poległych w walkach o przełęcz karpackie zimą końca 1914 roku i w pierwszych miesiącach 1915 roku.

Wartość dofinansowania: 64 500,00 zł.

4. Program „Promocja Czytelnictwa”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”. W jego ramach zrealizowano: warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem, spotkania biblioteczne i czytanie dzieciom i młodzieży przez seniorów baśni i legend polskich, wyjazd edukacyjno-integracyjny dla dzieci, młodzieży i seniorów do Torunia.

Wartość dofinansowania: 15 694,00 zł.

Ponadto w ramach programu zrealizowano projekt pn. „Biblioteka na Was czeka”. W jego ramach zorganizowano: spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel w Rzepedzkim Ośrodku Kultury oraz z Izabellą Klebańską w Szkole Podstawowej w Komańczy, spektakle promujące czytelność „Zaczarowany Las” w Komańczy i w Szczawnem, warsztaty ilustratorskie w Komańczy, Rzepedzi i w Szczawnem, pokój zagadek – Escape Room w Bibliotece Publicznej w Szczawnem, konkurs fotograficzny pn. „Ubierz w książkę – sleeveface”.

Wartość dofinansowania: 10 000,00 zł.

5. Program „Kultura – Interwencje”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „XXVI Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji – solidarni z Ukrainą”. W jego ramach zorganizowano: warsztaty malowania na szkle w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem, konkurs plastyczny „Solidarni z Ukrainą”, konkurs dla KGW na najlepszą potrawę regionalną i wypiek podczas XXVI Spotkań Przygranicznych Polski i Słowacji, pieszą wycieczkę po Komańczy i jej okolicach,

XXVI Spotkania Przygraniczne Polski i Słowacji, pieszą wycieczką do Jeziorek Duszatyńskich.

Wartość dofinansowania: 42 460,00 zł.

6. Program „Kultura ludowa i tradycyjna”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „Podążając zwyczajami i tradycjami karpackimi”. Celem projektu była organizacja cyklicznych warsztatów kultury karpackiej charakterystycznej dla południowego regionu Polski. W jego ramach przeprowadzono następujące warsztaty: pisania ikon, kowalstwa artystycznego, tworzenia ozdób ze słomy, tworzenia krywulek i biżuterii koralikowej, karpackiego haftu krzyżkowego oraz zorganizowano wystawę prac powstałych podczas warsztatów.

Wartość dofinansowania: 20 000,00 zł.

7. Program „Kultura dostępna”

W ramach programu zrealizowano projekt pn. „HARASYMIADA – w górach jest wszystko co kocham”. W jego ramach zorganizowano: warsztaty międzypokoleniowe wypalania w drewnie, warsztaty międzypokoleniowe malowania na szkle, spotkania biblioteczne poświęcone twórczości Jerzego Harasymowicza, XIV HARASYMIADA w Komańczy, wycieczkę edukacyjną w Bieszczady, pieszą wycieczkę ścieżką przyrodniczo-historyczną po Komańczy, piknik rodzinny w Rzepedzi.

Wartość dofinansowania: 18 000,00 zł.

Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy otrzymał również dofinansowanie z Fundacji PZU w wysokości **33 509,78 zł** na realizację projektu pn. „Harasymiada – na ścieżkach krainy łagodności”, w ramach którego zorganizowano: XIV HARASYMIADĘ, konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pn. „Bieszczady okiem poety Jerzego Harasymowicza”, warsztaty poetycko-cukiernicze, plenery malarskie w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem, warsztaty wypalania w drewnie w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem oraz wycieczkę do Muszyny i Krynicy Zdrój.

Ponadto w ramach środków finansowych otrzymanych z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w wysokości **1 000,00 zł** zrealizowano projekt pn. „W związku z przyrodą, na odległość z używkami”. W jego ramach przeprowadzono warsztaty wypalania w drewnie w Bibliotece Publicznej w Komańczy.

Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy otrzymał również dofinansowanie w wysokości **3 716,00 zł** z Biblioteki Narodowej w Warszawie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021-2025 na zakup nowości wydawniczych.

Ponadto w 2023 roku Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy pozyskał różnego rodzaju darowizny, które przedstawia tabela nr 22.

Tabela 22. Darowizny pozyskane przez Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy w 2023 roku.

Lp.	Rodzaj darowizny	Nazwa darczyńcy	Wartość
1.	Środki pieniężne	CELL-FAST Sp. Z o.o.	1 000,00
2.	Środki pieniężne	Nadleśnictwo Lesko	1 500,00
3.	Wyposażenie biurowe	Nowy Styl S.A.	4 050,56
Razem:			6 550,56

W 2023 roku organizowane były następujące uroczystości, imprezy sportowo-rekreacyjne i kulturalne, które przedstawia tabela nr 23.

Tabela 23. Wykaz organizowanych imprez kulturalnych w 2023 roku.

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Miejscowość	Organizatorzy/ współorganizatorzy
1.	XIII Festiwal Kolęd i pastorałek „A słowo stało się ciałem”	13.01.2023	Rzepedź	Szkoła Podstawowa w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Rzepedzi,
2.	Bal karnawałowy dla dzieci i młodzieży	21.01.2023	Rzepedź	Biblioteka Publiczna w Rzepedzi, Ośrodek Kultury w Rzepedzi
3.	Obchody Dnia Babci i Dziadka	30.01.2023	Szczawne	Biblioteka Publiczna w Szczawnem, Ośrodek Kultury w Szczawnem
4.	Zabawa karnawałowa dla dzieci i młodzieży	12.02.2023	Szczawne	Biblioteka Publiczna w Szczawnem, Ośrodek Kultury w Szczawnem
5.	Spotkanie z okazji Dnia Kobiet	11.03.2023	Rzepedź	Biblioteka Publiczna w Rzepedzi Ośrodek Kultury w Rzepedzi
6.	Obchody Święta Konstytucji 3 Maja	03.05.2023	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
7.	Obchody Dnia Matki	25.05.2023	Szczawne	Biblioteka Publiczna w Szczawnem, Ośrodek Kultury w Szczawnem
8.	II Piknik rodzinny	08.07.2023	Wisłok Wielki	OSP Wisłok Wielki, Sołectwo Wisłok Wielki, KGW Czystogarb, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
9.	Piknik rodzinny	15.07.2023	Rzepedź	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
10.	XXVI Spotkania przygraniczne Polski i Słowacji	06.08.2023	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
11.	Piknik rodzinny	19.08.2023	Rzepedź	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Rzepedzi, Rada Rodziców SP w Rzepedzi, Sołectwo Rzepedź nad Osławicą
12.	XIV HARASYMIADA	08.09.2023	Komańcza	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Komańczy
13.	Międzypokoleniowe spotkania przy stole	07.10.2023	Szczawne	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Biblioteka Publiczna w Szczawnem, Ośrodek Kultury w Szczawnem, Sołectwo Szczawne-Kulaszne
14.	Spotkanie autorskie z pisarką Magdaleną Kordel	10.11.2023	Rzepedź	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Rzepedzi

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Miejscowość	Organizatorzy/ współorganizatorzy
15.	Obchody Święta Niepodległości 11 listopada	11.11.2023	Komańcza	Gmina Komańcza, Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
16.	Przegląd Karpackich Rękodzieł – wystawa prac powstałych podczas warsztatów	22.11.2023	Rzepedź	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy
17.	Konferencja „Galicyjskie spotkania z dziedzictwem Wielkiej Wojny”	08.12.2023	Szczawne	Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy, Ośrodek Kultury w Szczawnem

Ponadto Gminny Ośrodek Kultury w Komańczy zorganizował następujące wydarzenia:

- Konkurs z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Zajęcia dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych w Ośrodku Kultury i Bibliotece Publicznej w Szczawnem, Rzepedzkim Ośrodku Kultury i Bibliotece Publicznej w Komańczy;
- Dzień Babci i Dziadka w Ośrodku Kultury w Szczawnem;
- Międzypokoleniowe warsztaty wypiekania słodkości na tłusty czwartek;
- Spektakl „Misiowe przygody” w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Konkurs plastyczno-manualny na Najpiękniejszy Stroik Wielkanocny;
- Spotkanie z okazji Dnia Kobiet w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Wielkanocny Kiermasz Rękodzieła w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Warsztaty wyplatania z wikliny w Komańczy;
- Spotkanie autorskie z dr Hubertem Ossadnikiem oraz dr Łukaszem Bajdą;
- Spektakl pt. „Zaczarowany Las” w Komańczy i w Szczawnem;
- Warsztat kowalstwa artystycznego w Kuźni Skarbów w Mokrem;
- Konkurs plastyczny „Solidarni z Ukrainą”;
- Konkurs kulinarny dla KGW na najlepszą potrawę regionalną i wypiek podczas XXVI Spotkań Przygranicznych Polski i Słowacji;
- Warsztaty tworzenia witraży w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;
- Warsztaty wypalania w drewnie w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;
- Warsztaty malowania na szkle w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;
- Warsztaty tworzenia ozdób ze słomy;
- Warsztaty poetycko-cukiernicze w Czystogarbie;
- Rajd pieszy ścieżką przyrodniczo-historyczną w Komańczy;
- Warsztaty tworzenia karpackiego haftu krzyżkowego w Komańczy;
- Warsztaty pisania ikon w Komańczy, Rzepedzi, Szczawnem i Czystogarbie;
- Spektakl „Ekologia z Alicją, Królikiem i Kapelusznikiem” podczas pikniku rodzinnego w Rzepedzi;
- Warsztaty tworzenia biżuterii koralikowej i krywulek w Komańczy, Rzepedzi, Szczawnem i Czystogarbie;
- Wyjazd edukacyjno-integracyjny do Torunia;
- Plenery malarskie w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;

- Piesza wycieczka do Jeziorek Duszatyńskich;
- Warsztaty tworzenia obrazów metodą batiku w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;
- Dzień otwarty na wykopaliskach w Woli Michowej połączony z prezentacją znalezisk;
- Warsztaty ilustratorskie w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;
- Koncert poezji śpiewanej w Rzepedzi;
- Wycieczka międzypokoleniowa do Muszyny i Krynicy;
- Wycieczka dla młodzieży do Centrum Dziedzictwa Szkła w Krośnie;
- Warsztaty ceramiczne w Rzepedzkim Ośrodku Kultury i Ośrodku Kultury w Szczawnem;
- Spotkanie autorskie z malarzem i pisarzem Marcinem Niziurskim w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- 12 edycja Narodowego Czytania 2023 w Bibliotekach Publicznych w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem;
- Przegląd Rękodzieł Karpackich w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Prezentacja wystawy prac powstałych w trakcie międzypokoleniowych warsztatów rękodzielniczych w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- „Listopad z poezją Harasymowicza” występ artystyczny dla dzieci w Szkole Podstawowej w Komańczy i w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Konkurs fotograficzny „Ubierz się w książkę – sleeveface”;
- Wyjazd edukacyjno-integracyjny dla seniorów do Istebnej i Koniakowa;
- Spotkanie z Mikołajem w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Kiermasz bożonarodzeniowy w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Konkurs manualny na Najpiękniejszą Kartkę Bożonarodzeniową;
- Warsztaty pieczenia pierników w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Soboty z przewodnikiem po Komańczy;
- Konkurs mikołajkowy „Święty, święty uśmiechnięty ...”;
- Cykliczne warsztaty manualne w Rzepedzkim Ośrodku Kultury i Ośrodku Kultury w Szczawnem;
- Cykliczne zajęcia dla dzieci i młodzieży w Pracowni Orange w Szczawnem;
- Cykliczne warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży;
- Warsztaty tańca nowoczesnego dla dzieci i młodzieży w każdy czwartek w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Aerobik dla młodzieży, dorosłych i seniorów w każdy czwartek w Rzepedzkim Ośrodku Kultury;
- Spotkania z policjantem w Komańczy, Rzepedzi, Szczawnem i Nowym Łupkowie.

11.3.1 Działalność bibliotek

Wysokość wydatkowanych środków pieniężnych na zakup książek do bibliotek w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela nr 24.

Tabela 24. Wysokość poniesionych środków pieniężnych na zakup książek do bibliotek w latach 2019 – 2023.

Rok	Kwota wydatkowana	Dofinansowanie
2019	9 276,41	3 700,00
2020	10 608,92	3 700,00
2021	11 095,46	3 700,00
2022	10 602,56	3 700,00
2023	7 266,36	3 716,00

Ilość zarejestrowanych czytelników w poszczególnych bibliotekach w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 25.

Tabela 25. Zarejestrowani czytelnicy w latach 2019 – 2023.

Nazwa biblioteki	Ilość zarejestrowanych czytelników				
	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Biblioteka Publiczna w Komańczy	265	216	128	133	136
Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	190	178	213	226	217
Biblioteka Publiczna w Szczawnem	121	122	122	124	132
Razem:	576	516	463	483	485

Ilość wypożyczonych książek w poszczególnych bibliotekach w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 26.

Tabela 26. Wypożyczenia książek w latach 2019 – 2023.

Nazwa biblioteki	Ilość wypożyczonych książek				
	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Biblioteka Publiczna w Komańczy	3 038	2 225	1 817	1 882	1 807
Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	1 960	2 083	2 892	2 462	2 335
Biblioteka Publiczna w Szczawnem	2 415	2 430	2 196	1 942	2 092
Razem:	7 413	6 738	6 905	6 286	6 234

Ilość wypożyczonych czasopism w poszczególnych bibliotekach w okresie ostatnich pięciu lat przedstawia tabela nr 27.

Tabela 27. Wypożyczenia czasopism w latach 2019 – 2023.

Nazwa biblioteki	Ilość wypożyczonych książek				
	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Biblioteka Publiczna w Komańczy	155	0	0	0	0
Biblioteka Publiczna w Rzepedzi	310	0	0	0	0

Nazwa biblioteki	Ilość wypożyczonych książek				
	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Biblioteka Publiczna w Szczawnem	334	0	0	0	0
Razem:	799	0	0	0	0

Biblioteki Publiczne w 2023 roku zorganizowały następujące wydarzenia:

Biblioteka Publiczna w Komańczy:

- Konkurs plastyczny z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Ferie w Bibliotece – zajęcia plastyczno-manualne;
- Spotkanie czytelnicze z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki;
- Akcja pn. „Biblioteka z miłości do książek”;
- Akcja czytelnicza „pączek za książkę”;
- Zajęcia plastyczno-manualne z okazji „Dnia Kota”;
- Loteria z okazji Dnia Kobiet w Bibliotece;
- Akcja pn. „Książka za książkę” z okazji „Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich”;
- 4. urodziny Dyskusyjnego Klubu Książki w Komańczy;
- Spotkanie z Anną Świrk dotyczące profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy;
- Spotkanie autorskie z ks. prot. mgr Michałem Konykiem oraz promocja publikacji „Pięć historii losów sierot”;
- Spotkanie kosmetyczne pn. „wieczór piękna” z okazji Dnia Kobiet;
- Spotkanie z psychoterapeutą Panią Ewą Karbarz- Farbisz;
- Cykliczne spotkania Pań ze Stowarzyszenia 50+ w Komańczy – robótki ręczne;
- DZIEŃ DZIECKA w Bibliotece;
- Plener malarski pod cerkwią prawosławną w Komańczy w ramach realizacji projektu pn. "HARASYMIADA - na ścieżkach Krainy Łagodności”;
- Warsztaty tworzenia karpackiego haftu krzyżkowego w ramach projektu pn. „Podążając zwyczajami i tradycjami Karpackimi”;
- Warsztaty malowania na szkle w ramach realizacji projektu pn. „XXVI Spotkania Przygraniczne Polski i Słowacji – solidarni z Ukrainą”;
- Warsztaty wypalania w drewnie, w ramach realizacji projektu pn. „W związku z przyrodą, na odległość z użytkami”;
- Warsztaty wypalania w drewnie w ramach realizacji projektu pn. "HARASYMIADA- w górach jest wszystko co kocham”;
- Spotkanie autorskie z Sabiną Jakubowską w ramach działalności Dyskusyjnego Klubu Książki w Komańczy;
- XII edycja Narodowego czytania w Bibliotece Publicznej w Komańczy;
- XIV edycja HARASYMIADY w Komańczy;

- Międzypokoleniowe spotkanie biblioteczne, na którym Panie Seniorki czytały dzieciom baśnie i legendy polskie w ramach realizacji projektu pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”;
- Warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania w ramach realizacji projektu pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”;
- Warsztaty wypalania w drewnie w ramach realizacji projektu pn. „HARASYMIADA – na ścieżkach Krainy Łagodności”;
- Spotkanie z pracownikiem Nadleśnictwo Komańcza poświęcone twórczości Jerzego Harasymowicza w ramach realizacji projektu pn. „HARASYMIADA- w górach jest wszystko co kocham”;
- Spotkanie autorskie z Izabellą Klebańską w ramach realizacji projektu pn. „Biblioteka na Was czeka”;
- Międzypokoleniowe warsztaty bożonarodzeniowe.

Biblioteka Publiczna w Rzepedzi:

- Cykliczne spotkania seniorów w Bibliotece Publicznej w Rzepedzi – „Aktywny Senior” (robótki ręczne, spotkania kulinarne, tworzenie ozdób świątecznych);
- Cykliczne spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- Tworzenie kart do obrazkowego teatrzyku Kamishibai;
- Spotkanie z dziećmi z okazji Dnia Kubusia Puchatka;
- Warsztaty plastyczno-manualne, gry i zabawy podczas ferii zimowych;
- Zajęcia czytelniczo-edukacyjne dla dzieci z okazji „Dnia Kota”;
- Zajęcia plastyczne dla przedszkolaków – tworzenie ozdób wielkanocnych;
- Zajęcia czytelniczo-edukacyjne z przedszkolakami z okazji „Dnia Pandy”;
- Warsztaty florystyczne dla dzieci;
- Cykliczne zajęcia czytelniczo-edukacyjne dla przedszkolaków;
- Spotkanie autorskie z Anną Czerwińską – Rydel - muzykiem, pedagogiem, autorką książek dla dzieci i młodzieży o tematyce muzycznej, historycznej, biograficznej i społecznej;
- Warsztaty ilustratorskie w ramach projektu pn. "Biblioteka na Was czeka";
- 4. urodziny Dyskusyjnych Klubów Książki działających przy Bibliotece Publicznej w Rzepedzi;
- Akcja "Jak nie czytam, jak czytam" spotkanie dzieci i młodzieży w Bibliotece i w parku;
- Dzień Dziecka w Bibliotece Publicznej w Rzepedzi;
- Zajęcia wakacyjne, gry i zabawy dla dzieci i młodzieży;
- Warsztaty tworzenia zakładki do książek metodą haftu krzyżkowego;
- Dzień Miłośników Książek w Bibliotece Publicznej w Rzepedzi;
- Cykliczne spotkania z przedszkolakami „Z Kicią Kocią maluchy zmieniają się w zuchy”;
- 12. edycja Narodowego Czytania 2023 na placu pod Olszynką w Rzepedzi;

- Spotkanie biblioteczne w ramach realizowanego projektu pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”, na którym Seniorki czytały dzieciom baśnie i legendy polskie;
- Warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania w ramach projektu pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”;
- Spotkanie poetyckie poświęcone twórczości Jerzego Harasymowicza w ramach projektu pn. „HARASYMIADA- w górach jest wszystko co kocham”;
- Dzień Postaci z Bajek spotkanie z przedszkolakami w Bibliotece.

Biblioteka Publiczna w Szczawnem:

- Spotkanie z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Warsztaty manualne dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych;
- Cykliczne czwartkowe warsztaty manualne dla dzieci i młodzieży;
- Spotkanie z okazji Dnia Kobiet połączone z warsztatami kosmetycznymi;
- Międzypokoleniowe warsztaty wypiekania słodkości na tłusty czwartek;
- Warsztaty tworzenia ozdób wielkanocnych i wiosennych dla dzieci i młodzieży;
- Spotkanie z okazji Dnia Matki;
- Moja, Twoja, Nasza Biblioteka - „Zakodowane książki” wydarzenie realizowane w ramach XX już edycji, ogólnopolskiej akcji Tygodnia Bibliotek 2023;
- Ognisko integracyjne dla dzieci i młodzieży w Szczawnem na zakończenie roku szkolnego i powitanie wakacji;
- Wakacyjne warsztaty malarskie dla dzieci i młodzieży;
- Warsztaty wypalania w drewnie w ramach realizacji projektu pn. „HARASYMIADA – w górach jest wszystko co kocham”;
- Warsztaty ilustratorskie w ramach projektu pn. "Biblioteka na Was czeka”;
- Warsztaty malowania na szkle w ramach realizacji projektu pn. „XXVI Spotkania Przygraniczne Polski i Słowacji – solidarni z Ukrainą”;
- Plener malarski w Szczawnem w ramach realizacji projektu pn. "HARASYMIADA - na ścieżkach Krainy Łagodności”;
- 12. Edycja Narodowego Czytania „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej;
- Warsztaty wypalania w drewnie;
- Spotkanie biblioteczne w ramach realizowanego projektu pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”, na którym Seniorki czytały dzieciom baśnie i legendy polskie;
- Escape Room dla dzieci i młodzieży w Bibliotece Publicznej w Szczawnem w ramach projektu „Biblioteka na WAS czeka”;
- Warsztaty międzypokoleniowe pięknego czytania. W ramach realizacji projektu pn. „Toruńskie wędrówki z baśnią i legendą pachnącą piernikiem”;
- Akcja promująca czytelnictwo „Noc Bibliotek”;
- Spotkanie literackie podczas, którego czytane były wiersze poety Jerzego Harasymowicza w ramach projektu pn. „HARASYMIADA - w górach jest wszystko co kocham”;

- Warsztaty malowania na szkłe „HARASYMIADA - w górach jest wszystko co kocham”;
- Bożonarodzeniowe warsztaty artystyczne.

11.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy realizował założenia programowe z zakresu wspierania rodziny, jak też przeciwdziałania przemocy w rodzinie, korzystając z takich narzędzi jak: praca socjalna, świadczenia i dodatki, pomoc materialna, wsparcie z zakresu programów resortowych.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Komańczy zatrudnionych było 6 osób:

- kierownik GOPS – 1 osoba;
- księgowa – 1 osoba;
- pracownik socjalny – 3 osoby;
- pracownik ds. świadczeń rodzinnych – 1 osoba.

W 2023 roku na działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy pozyskano dochody finansowe w kwocie **2 877 450,00 zł**, natomiast wydatki finansowe wyniosły **3 789 717,13 zł**.

11.4.1 Praca socjalna

Praca socjalna prowadzona przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy opierała się na następujących działaniach:

- 1) udzielaniu pomocy przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do otrzymania renty, emerytury, świadczeń wyjątkowych itp.;
- 2) udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej;
- 3) występowaniu w charakterze przedstawiciela i rzecznika spraw podopiecznych szczególnie niezaradnych życiowo;
- 4) podejmowaniu działań w zakresie uzyskiwania alimentów;
- 5) analizie i ocenie zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 6) uczeniu racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami;
- 7) współpracy z pedagogami szkolnymi, sadem rodzinnym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, zakładem karnym, lekarzami, pielęgniarkami itp.;
- 8) współpracy z placówkami gminy i poza gminnymi w szczególności objęcia dożywianiem dzieci;
- 9) monitoringu sytuacji osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych szczególnie w okresie zimowym, w tym załatwianie opału.

Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonaną diagnozę sytuacji klienta. W roku 2023 pracownicy socjalni tutejszego ośrodka przeprowadzili 120 wywiadów środowiskowych. Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 31 rodzinom, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej dla 12 rodzin.

Szczegółowe dane dotyczące udzielonej pomocy w 2023 roku przedstawia tabela nr 28.

Tabela 28. Ilość udzielonej pomocy socjalnej w 2023 roku.

Lp.	Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
1.	Zasiłki stałe	16	144	90 884,51
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	15	140	7 985,31
3.	Zasiłki okresowe	7	37	15 666,92
4.	Zasiłki celowe	6	6	2 200,00
5.	Posiłki – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	69	8 142	57 751,00
6.	Usługi opiekuńcze	7	549	18 226,80
7.	Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	16	139	463 972,02
Razem:		136	9 157	656 686,56

W 2023 roku do Domów Pomocy Społecznej zostało skierowanych 8 osób. Ogólnie w Domach Pomocy Społecznej w 2023 roku przebywało 16 mieszkańców Gminy Komańcza.

Liczbę osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej oraz wysokość wydatkowanych środków na ten cel w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 29.

Tabela 29. Liczba osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2019	5	101 168,51	Budżet gminy
2020	6	153 064,38	Budżet gminy
2021	8	213 266,35	Budżet gminy
2022	10	323 796,04	Budżet gminy
2023	16	463 972,02	Budżet gminy

Liczbę osób objętych opieką zdrowotną finansowaną ze środków publicznych w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 30.

Tabela 30. Liczba osób objętych pomocą zdrowotną w latach 2019 – 2023.

Liczba osób objętych pomocą	Rok				
	2019	2020	2021	2022	2023
	7	11	7	1	4

11.4.2 Asystent rodziny

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy zatrudniał asystenta rodziny na umowę zlecenie. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej asystent rodziny ma za zadanie przede wszystkim pomóc rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo – wychowawcze. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Praca rodziny z asystentem odbywa się na zasadzie dobrowolności, chyba że rodzina przeżywająca trudności zostanie do współpracy zobligowana przez sąd rodzinny. O przydzielenie asystenta wnioskuje pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i zdiagnozowaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych. Procedury postępowania pracownika socjalnego i asystenta rodziny w pracy z rodziną przeżywającą trudności zostały wprowadzone Zarządzeniem nr 4/18 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy z dnia 17 września 2018 roku.

W 2023 roku pomocą asystenta rodziny były objęte 4 rodziny mieszkające w Gminie Komańcza. Asystenta przydzielono na wniosek pracownika socjalnego, nie wskutek nakazu sądu. Asystent po wejściu do rodziny zapoznał się z sytuacją rodzinną oraz podjął współpracę z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka (np. placówki oświatowe, kurator sądowy, przedszkole, koordynator pieczy zastępczej w PCPR). Po dokonaniu diagnozy problemów i deficytów rodzin, wraz z nimi i we współpracy z pracownikiem socjalnym opracował plany pracy z rodziną. Asystent rodziny przede wszystkim starał się pomagać w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w załatwianiu spraw urzędowych, w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo – wychowawczych, w realizacji potrzeb dzieci przebywających w rodzinach i zapewnieniu im właściwej opieki, w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej. Wspierał rodziny w poszukiwaniu pomocy specjalistycznej. Asystent ponadto motywował członków rodzin do podjęcia zatrudnienia bądź uzupełnienia kwalifikacji zawodowych w celu znalezienia pracy.

Liczbę osób objętych pomocą asystenta rodziny i wysokość środków poniesionych na ten cel przedstawia tabela nr 31.

Tabela 31. Liczba osób objętych pomocą i wydatki na asystenta rodziny w 2023 roku.

Liczba rodzin objęta pomocą	Wysokość poniesionych środków	Dotacja z budżetu państwa	Wkład własny gminy
4	33 875,44	4 293,29	29 582,15

11.4.3 Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych. Rodzaj udzielonych świadczeń rodzinnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańcza w 2023 roku przedstawia tabela nr 32.

Tabela 32. Świadczenia rodzinne udzielone w 2023 roku.

Lp.	Rodzaj świadczenia rodzinnego	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	1 744	193 652,00
2.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	12	3 319,00
3.	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	8	2 853,00
4.	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	46	7 081,00
5.	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	91	8 126,00
6.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	336	10 032,00
7.	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	300	24 488,00
8.	Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	427	38 008,00
9.	Zasiłki pielęgnacyjne	1 117	241 093,00
10.	Świadczenia pielęgnacyjne	532	1 305 622,00
11.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	19	19 000,00
12.	Fundusz alimentacyjny	244	108 308,00
13.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	383	252 290,00
14.	Składki zdrowotne	211	46 647,00
15.	Świadczenie rodzicielskie	32	29 682,00
16.	Świadczenie jednorazowe „Za życiem”	1	4 000,00
Razem:		5 503	2 294 201,00

W 2023 roku wśród beneficjentów świadczeń rodzinnych znaleźli się także obywatele Ukrainy, którzy po wybuchu wojny w ich kraju przebywali na terenie Gminy Komańcza. Rodzaj i ilość świadczeń rodzinnych udzielonych obywatelom Ukrainy obrazuje tabela nr 33.

Tabela 33. Świadczenia rodzinne udzielone obywatelom Ukrainy w 2023 roku.

Lp.	Rodzaj świadczenia rodzinnego	Liczba świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny	96	11 353,00
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	62	6 280,00
3.	Świadczenie pielęgnacyjne	12	29 496,00
4.	Zasiłek pielęgnacyjny	12	2 590,00
5.	Składki na ubezpieczenie społeczne	12	8 117,00
Razem:		194	57 836,00

Liczba osób objętych pomocą w ramach funduszu alimentacyjnego oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 34.

Tabela 34. Liczba osób objętych pomocą w ramach funduszu alimentacyjnego oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2019	17	90 450,00	Budżet państwa
2020	21	87 186,22	Budżet państwa
2021	19	101 891,77	Budżet państwa
2022	20	104 100,00	Budżet państwa
2023	22	108 308,00	Budżet państwa

11.4.4 Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez Gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego.

Liczbę osób pobierających dodatek mieszkaniowy oraz wysokość środków pieniężnych przeznaczonych na ten cel w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 35.

Tabela 35. Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2019	17	29 935,21	Budżet gminy
2020	22	36 037,95	Budżet gminy
2021	24	45 750,89	Budżet gminy
2022	17	35 551,40	Budżet gminy
2023	15	47 157,54	Budżet gminy

11.4.5 Pomoc materialna o charakterze socjalnym

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty uczniowi przysługuje prawo do pomocy materialnej ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa lub budżecie właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Pomoc materialna ma charakter socjalny albo motywacyjny. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są: stypendia szkolne oraz zasiłek szkolny. Tę formę wsparcia przewidziano dla uczniów, znajdujących się w trudnej sytuacji w rodzinie, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Stypendium szkolne może mieć formę:

- 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;
- 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

Liczba świadczeń z tytułu stypendiów szkolnych w 2023 roku wyniosła 12 na łączną kwotę 9 424,00 zł. Wypłacono również dla jednej rodziny z Ukrainy stypendium szkolne w łącznej kwocie 1 240,00 zł.

11.4.6 Pomoc w ramach dożywiania w szkołach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy udziela wsparcia dla dzieci w formie dofinansowania dożywiania w szkołach.

Liczbę dzieci objętych dożywianiem w szkołach oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 36.

Tabela 36. Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych wydatków	Źródło finansowania
2019	92	46 753,50	Budżet gminy Budżet państwa
2020	68	18 203,80	Budżet gminy Budżet państwa
2021	68	22 014,00	Budżet gminy Budżet państwa
2022	74	45 803,00	Budżet gminy Budżet państwa
2023	69	57 751,00	Budżet gminy Budżet państwa

11.4.7 Pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa przyczyniać się będzie do ograniczania ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Pomoc w ramach Programu kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków). Dlatego też trafiać będzie do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji (określonej przesłankami z art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie), stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana będzie w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które będą przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie.

W roku 2023 w Gminie Komańcza w ramach POPŻ udzielono potrzebującym wsparcia w postaci darów żywnościowych. Do programu zostało zakwalifikowanych 191 osób. Dary żywnościowe były odbierane przez potrzebujących w siedzibie Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Zagórzcu.

11.4.8 Pomoc w ramach programu „Czyste powietrze”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy udzielał pomocy w ramach programu „Czyste powietrze” w 2023 roku poprzez wystawianie zaświadczeń dla osób fizycznych, w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z programu. Łącznie wydanych zostało 23 zaświadczeń.

11.4.9 Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” dedykowany jest osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Kluczowym celem programu jest wprowadzenie usług asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych w:

- 1) możliwości skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- 2) ograniczeniu skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia;

- 3) przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych.

W 2021 roku po raz pierwszy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Liczba osób objętych pomocą w ramach programu oraz wysokość poniesionych środków pieniężnych na ten cel w latach 2021 - 2023 przedstawia tabela nr 37.

Tabela 37. Liczba osób objętych programem Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej i wysokość wydatkowanych środków w latach 2021 – 2023.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2021	4	44 454,35	Fundusz Solidarnościowy
2022	7	122 007,63	Fundusz Solidarnościowy
2023	12	124 125,02	Fundusz Solidarnościowy

11.4.10 Pomoc dla obywateli Ukrainy

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komańczy udzielał wsparcia w postaci pomocy finansowej.

Udzielono pomocy w formie posiłków dla dzieci w szkole. Z tej formy pomocy skorzystało 8 dzieci, a kwota świadczeń wyniosła 6 275,00 zł.

Od 16 marca 2022 roku osoby zapewniające zakwaterowanie i wyżywienia obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP bezpośrednio z terytorium Ukrainy, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, mogli otrzymać świadczenie w wysokości 40,00 zł za każdy dzień pomocy. Świadczenie przysługiwało za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia, nie dłużej niż za okres 120 dni. Na ww. świadczenie zostało złożonych 6 wniosków, które zostały pozytywnie rozpatrzone. Liczba wypłaconych świadczeń w 2023 roku wyniosła 27 120,00 zł.

11.4.11 Koszty związane ze współfinansowaniem pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje m.in. kwestię opłat za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 193 ww. ustawy gmina ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu w pieczy zastępczej.

Liczbę dzieci objętych pieczę zastępczą oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 38.

Tabela 38. Liczba dzieci objętych pieczę zastępczą oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba osób objętych pomocą	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2019	2	4 708,01	Budżet gminy
2020	2	6 084,81	Budżet gminy
2021	2	8 114,41	Budżet gminy
2022	6	10 164,46	Budżet gminy
2023	5	17 125,74	Budżet gminy

11.4.12 Karta Dużej Rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny prawo do posiadania Karty przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom w wieku do 18 roku życia, w wieku do 25 roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej oraz bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny nie przysługuje rodzicom, którego sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub któremu sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, chyba że sąd nie pozbawił go władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci. Prawo to nie przysługuje również rodzicowi zastępczemu lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, w przypadku gdy sąd orzekł o odebraniu im dzieci, z uwagi na niewłaściwe sprawowanie pieczy zastępczej. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty spożywczej, paliwowej, bankowej, kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Ilość wydanych Kart Dużej Rodziny oraz wysokość środków pieniężnych poniesionych na ten cel w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela nr 39.

Tabela 39. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny oraz wysokość wydatkowanych środków w latach 2019 – 2023.

Rok	Liczba wydanych kart	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2019	69	474,86	Budżet państwa
2020	15	100,58	Budżet państwa
2021	20	279,37	Budżet państwa

Rok	Liczba wydanych kart	Wysokość poniesionych środków	Źródło finansowania
2022	58	879,00	Budżet państwa
2023	56	1 032,00	Budżet państwa

11.4.13 Program „Opieka wytchnieniowa”

Program „Opieka wytchnieniowa” finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi do ukończenia 16 roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności;
- 2) osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.)

poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Program adresowany jest do członków lub opiekunów sprawujących opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy wymagają usługi wytchnieniowej, zwanych dalej „uczestnikami programu”. Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna, o których mowa w ust. 1, we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawowania całodobowej opieki nad tą osobą niepełnosprawną. Uczestnik programu, któremu przyznano pomoc w postaci usługi opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności.

W 2023 roku w programie wzięła udział 1 osoba. Łączna kwota wykorzystana na realizację programu wyniosła 7 961,59 zł.